Ч. 59 (14.891). ЛЬВІВ, П'ЯТНИЦЯ 18. БЕРЕЗНЯ 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. РІК LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 225-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ. У ЧЕ-ХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Литва пропонує Польщі переговори?

Як подає польська преса, в Ризі появилась поголоска, що литовський уряд постановив запропонувати Польщі безпосередні переговори, до торкались би також основного наладнання прикордонних взаємин.

ЛИТВА ІНТЕРВЕНІЮЄ В ЛЬОНДОНІ.

Литовський посол у Льондоні відвідав британського міністра закордонних справ та говорив з ним про інцидент на польському кордоні.

ВІДГУК У НІМЕЦЬКІЙ, АНГЛІЙСЬКІЙ ТА ФРАНЦУЗЬКІЙ ПРЕСІ.

„Берлінер Тагеблят" описує протилитовські демонстрації у Польщі, згадуючи про польську ноту та про зріст напруження між обома державами. „Гамбургер Таґеблят" уважає, що конфлікт дуже поважний та звертає увагу на зброєння по обох боках кордону.

Льондонська преса подає вістки про конфлікт у сензаційній формі та підкреслює при тій нагоді вагу британських зброєнь. „Дейлі Експрес" подає, що Польща зосередила на литовському кордоні поважні військові сили.

Совітська преса пише про польсько-литовський конфлікт мало.

Французька преса широко обговорює литовсько-польський конфлікт. Деякі щоденники, зокрема ліві, висловлюють здогад, що Польща в порозумінні з Німеччиною хоче завоювати Литву, щоби здобути туди доступ до моря і мати віддати Німеччині Поморя.

„Італія ніколи не зобовязувалась інтервеніювати в Австрії" — ЗАЯВИВ МУСОЛІНІ.

ВІД МОБІЛІЗАЦІЇ НА БРЕННЕРІ — ДО АНШЛЮСУ.

Мусоліні виголосив на святочному засіданні парляменту промову, присвячену недавнім австрійським подіям, які, на його думку, були несподіванкою лише для людей, які не передбачують.

Мусоліні зясував історію повоєнної Австрії та її відношення до сусідів.

В 1934. р. змобілізувала Італія 2 дивізії на Бреннері лише з огляду на звичайну обережність.

Коли повстала лінія Рим—Берлін, Італія порадила Австрії зблизитись до Німеччини, бо позиція між обома державами є абсурдом.

ЧОМУ ІТАЛІЯ ТОЛЕРУЄ АНШЛЮС?

Плебісцит, що його постановив Шушніґ, був несподіванкою.

Італія ніколи не зобовязалась інтервеніювати, безпосередньо чи посередньо, в австрійських справах. Військова поміч булаб можлива, якщо більшість австрійського населення бажалаб цього.

Італійці розуміють революцію, яку переживає німецька нація, — вони робили те саме, коли також боролися за соборність.

ВІСЬ РИМ—БЕРЛІН НЕНАРУШЕНА.

Італійці не переймаються тим, що Німеччина так поважно зросла, як це підмічують деякі вороги, так само як вона не злякалася санкційного бльоку 52-ох держав.

Надії масонерії та демократії, що аншлюс доведе до світової війни, завели. Вісь Рим—Берлін — це не якась штучна дипльоматична конструкція, вона відповідає приязним взаєминам між обома державами.

Дві нації, які мають такий самий устрій, можуть іти разом, щоби забезпечити рівновагу змученому континентові.

СССР І ФРАНЦІЯ ОФІЦІЙНО ОБІЦЯЛИ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ ПОМІЧ?

Як подають з Льондону, Москва й Париж запевнили Прагу, що на випадок німецької агресії дадуть їй поміч. Генеральні штаби трьох держав буцімто вже опрацьовують подрібний плян тої помочі. Англія ніяких ґарантій не дає, бо не хоче за сильно вмішуватися у справи континенту.

СТАНОВИЩЕ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ ДО АНШЛЮСУ.

Вашингтонський державний департамент розглядає німецьку ноту з повідомленням про ліквідацію австрійського посольства у Вашинґтоні, зберігаючи резерву. Він не відповість на ноту, доки не устійнить свого становища супроти аншлюсу.

Німецькі війська в Австрії.

Як подають з Льондону, під цю пору зосереджено в Австрії 180.000 німецьких вояків і 600 літаками та 16.000 поліцаїв.

ПОВОРОТ ГІТЛЕРА.

Канцлер Гітлер приїхав учора до Берліна. Повітали його дзвонами всіх церков.

ЛІКВІДАЦІЯ АВСТРІЙСЬКОЇ МАСОНЕРІЇ.

Нова влада припинила діяльність усіх австрійських масонських льож. У будинку одної з льож відчинять небавом масонський музей.

Sygn. VI. 1. Pr. 83/38. Wyciąg z protokołu współ. posiedzenia niejawnego. Sąd Okręgowy, Wydział VI. karny we Lwowie w składzie: Wiceprezes S. O. L. Maliński, Sędziowie S. O. d-r J. Locker i W. Boczar w sprawie konfiskaty nr. 46 czasopisma p. t. „Diło" z daty Lwów dnia 1 marca 1938 r. do sygn. VI. 1. Pr. 83/38 na posiedzeniu niejawnym w dniu 10. marca 1938 r. po wysłuchaniu wniosku Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanowił: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 2 marca 1938 r. przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t. „Diło" nr. 46 z daty Lwów, dnia 1 marca 1938 r., zawierającego: w artykule p. t. „Pisla zjazdu ludowców" w ustępie od słów „Pro prysutnyj" do słów „bezrobitnych" znamiona występku z art. 170 k. k. orzec zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma wykazów. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17. grudnia 1862 Dz. p. p. nr. 6 ex 1863, t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie. Wymieniony ustęp podający fragment przebiegu obrad Walnego Zjazdu Delegatów Stronnictwa Ludowego, a omawiający w sposób tendencyjny i nieprawdziwy stosunki wewnętrzne w Państwie Polskim ze szczególnym uwzględnieniem położenia warstwy włościańskiej zawiera wiadomości mogące zaniepokoić ogół publiczny. Według §§ 487, 489, 493 p. k. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatym powyższe postanowienie uzasadnione. — Przewodniczący: Maliński, w. r. Protokolant: Piawski, w. r. Za zgodność: L. Janowicz, kier. sekr.

БЕЛЗЕЦЬ І ЗОЛОЧІВ.

Львів, 17. березня 1938.

Коли хто іноколи жартобливо висловлюється про важкі обовязки журналіста, повинен сьогодні замовкнути. Бувають дні, в яких журналіст, що мусить силою своєї професії займатись якоюсь означеною темою, не тільки не гордиться тією професією, але бажав би радше наймитись до найважчої фізичної праці. Тема, яку маємо перед собою, така гнітуче важка, така пригноблююча, така невимовно прикра, що треба найбільшого зусилля, щоб примусити себе кинути про неї кількадесять рядків на папір...

Але від цієї теми не сила й утекти. Те, що сталося 7. травня мин. року у Белзці, це не був тільки напад, звязаний з убивством двох осіб. І те, що діялось за останніх 10 днів у Золочеві, це не був тільки один судовий процес. Не цікавлять нас люди, ще менше цікавить нас судово-карний бік справи, цікавить нас тільки явище, проблема. Але чейже у Белзці втратило в трагічний спосіб життя троє осіб: двоє нападених та один напасник. У Золочеві тінь шибениці впала знову на двох молодих людей. І не можна при найкращій волі писати про явище, звязане з отими сумними дієвими постаттями трагедії, у повному відірванні від осіб. Не можна писати — спокійно, байдужно, не маючи завжди перед очима тамтих трьох трупів і тієї відплатної тіні. Колиж не можна тих подій промовчати, то саме тому, що вони такі поважні, такі хвилюючі, такі жахливі своєю реальною дійсністю, яка струснула українським життям. Можнаб ще скритись від тих подій, як від безповоротнього минулого. Але не можна скритись від остраху за майбутнє. За майбутнє української молоді, яка опинилась у крутіжі, що не виключає навіть Белзця і Золочева, за майбутнє нації, яка мусить переживати і Белзець і Золочів. Острах, щоб такі речі більше не повторювались, це ще щось більше, як найглибший жаль, що такі речі вже сталися. Той найглибший жаль, що його відчували всі українські читачі звітів із золочівського процесу, ввесь український нарід.

Судити людей — не наша річ, тим більше тих людей, яких державний суд засудив на найбільшу кару, яку може за свої вчинки заплатити людина. Тим більше, що вже самі підсудні себе самих осудили, складаючи — устами Кука — заяву, з якої ясно виходило, що вони освідомили собі, як їх вчинок принятий у широкому громадянстві. І заява оборонців не залишила щодо того ніякого сумніву. І коли ми досі про це не писали, то тому, що не хотіли давати притоки до здогаду, що мішаємось до суду людей над людьми, та й тому, що просто хотіли відсунути якнайдальше той момент від себе, коли писати таки вже обовязково прийдеться. Цей обовязок — поруч із трудністю виконати його — так ясно засвоював собі світ української преси, що відбулась у цій справі, як відомо, нарада, яка згуртувала 31 активних українських журналістів із 20-ти часописів. Коли серед дискусії виринуло питання, „чому саме в цій справі ми сьогодні зібралися?" — відповідь найшлася негайно: тому, що такого ще не бувало, що „справа Белзця" не має в історії української боротьби, легальної чи нелегальної, еволюційної чи революційної, прецеденсу. Здається, що

справа настільки ясна, що не треба й пояснювати її. Досить пригадати, що коли прийшли були у травні мин. року перші вістки про подію у Белзці і коли деякі органи польської преси почали натякати на українців, як винуватців, уся українська преса обурилась тоді: не допускала навіть думки, що такий напад і вбивство — ділю українського підпілля.

Пригадуємо собі, що коли ми помістили після процесу Голувка низку статтей зі сумними рефлексіями на тему того підпілля, то потім один польський посол зі соймової трибуни кидав під нашою адресою обвинувачення, що ми — мовляв — не осуджуємо самого терору, тільки „вчимо“ українське підпілля, яким воно не повинно бути. Очевидно, закид натяганий і тенденційний. Становище українського легально-зорганізованого світа взагалі до метод революційної боротьби було нераз і не двічі сформуловане ясно і недвозначно і кому залежить на тім, щоб його знати, той знає його віддавна. Але бувають речі, яких істнування не залежить від нас. І коли ми сотні разів повторялиб „не хочемо, протестуємо, осуджуємо“, то від цього ще деякі явища не щезнуть, так само, як не народяться інші, яких ми найбільш жагуче бажалиб собі, бо це залежить головно від причин, які істнують та не від нас залежать. І виходючи з такого фактичного стану річей, з такого найбільш реалістичного підходу, хочемо, щоб неминуче зло, яке є чи має бути, обмежилось до мінімум до мінімум своїх негативних впливів і наслідків.

У даному випадку маємо на увазі не само підпілля, про яке вже стільки писалось. Маємо на увазі ту атмосферу середовища нашого підпілля, яка допускає до того, щоб у головах молодих ідейних хлопців (бож навіть прокуратор не закидав їм безідейности, себто не посуджував їх, що діяли для якихось особистих користей чи з мотивів особистої пімсти) зроджувався такий плян, у висліді якого гине двоє приватних осіб, у політичній боротьбі зовсім незаангажованих, та ще й відомих зі свого непоганого відношення до українства. Зроджується плян, що його згодом осуджують самі підсудні.

Спір про те, чи напад у Белзці був ділом ОУН у розумінні рішення та приказу її верхівки, чи був самочинною акцією одиниць, яка йшла навіть у розріз з напрямними верхівки, що теж льояльно признавали підсудні — не має значіння, остільки, оскільки це річ нюансів, які не мають впливу на загальне враження серед своїх і чужих. Так само, як всієї акції ОУН годі трактувати у відірванні від української дійсности та українського легально зорганізованого громадянства, бо та акція своїми наслідками має реальний вплив на практичне формування відносин, так само теж не можна трактувати у відірванні від підпілля діяльности поодиноких його членів, які признаються до членства в ньому та які захоплені його ідеями. Очевидно, можна самому відмежуватись, можна не брати на себе відповідальности за річ, яка сталася без відома і згоди, ба навіть проти волі організаційної верхівки. Але поважний підхід до такої події каже витягати для себе такі висновки, щоб унеможливити повторення подібних прецедентів.

І тут знову вертаємось до того, про що вже згадували: чим більший жаль з приводу минулого, тим жагучіше повинно бути бажання, щоб помилки минулого не повторились у будучому! Мало сказати у белзькому випадку, що це був самочинний виступ одиниць, які самі висловили потім з цього приводу свій жаль та свій вчинок гірко і страшно відпокутували. Ті одиниці і ті цілі кола, які є відповідальні за українське підпілля (маємо в даному випадку на увазі лиш українську сторону), мусять призадуматися над цілою низкою явищ абсолютно ненормальних: надідповання молоденьких хлопців прерогативами рішати про такі речі, як експропріяційні напади, обвантажування молодців масою зброї, з якої вони мусять робити вжиток, бо так каже просто молодеча психіка, для якої зброя має своєрідний невідпертий чар, витворювання серед кадр української молоді атмосфери, повної плянів, для яких потрібні і гроші, яких нема, і зброя, яка є. Плянів, в яких наївна романтика всуміш переплутана з найвищими ідеалами нації та активними виступами, за які нація мусить платити найдорожчим, що має, бо життям своєї молоді, не кажучи вже про політичні наслідки з модною в наших часах збірною відповідальністю, включно.

Після варшавського процесу чували ми, що український націоналізм зриває з боєвою формою, що її прийняла ОУН, та звертається в сторону творчо-конструктивної праці. Старше громадянство (враховуємо туди й т. зв. середнє покоління, яке брало активну участь в українсько-російській та українсько-польській війні) щиро такою вісткою зраділо. І ми неоднократно вказували, що націоналізм та терористична діяльність — це дві зовсім окремі справи, які абсолютно не покриваються, що спеціяльно український націоналізм має перед собою завдання деде ширші, дальші і глибші, ніж терор проти чужих і проти своїх. Подія у Белзці та золочівський процес повинні спонукати до глибокої призадуми над тими проблемами. Вони повинні спонукати всю українську ідейну молодь устійнити непорушні тези українського націоналізму, такі тези, які не малиб нічогісінько спільного з „декальоґом“, що про нього ми чували на деяких попередніх процесах. Український націоналізм має перед собою такі самі велитенські завдання і таку саму історичну місію, як націоналізм усіх інших культурних народів світа, які мобілізуються проти течій, погубних для їх національного організму. Але ту історичну місію український націоналізм зможе виконати тільки тоді, коли дійсно стане рушійною силою творчої конструктивної праці і коли включить себе у ті рямці національно-політичної боротьби, які єдино пригожі та можливі для українського народу, згідно з його психікою, його суспільною структурою, його історією, всім його єством.

Всякі спроби вбгати український націоналізм у якінебудь інші рямці — мусять видавати трагічні плоди. Белзець і Золочів — це такі приклади цієї правди, які кричать великим голосом, голосом повним трагізму.

Женевські відгуки на австрійські події.

(Від власного кореспондента).

Женева, 14. березня 1938.

Женева перебула разом з Лігою Націй і цілою Швайцарією дні великого хвилювання. Швайцарці турбувалися властиво не за долю Австрії, до якої вони зрештою почувають щиру симпатію, як до сусідньої альпейської республики, що з нею вони були від часу її утворення в найкращих відносинах, а за долю Европи і тимсамим за долю самої Швайцарії. Про похід західних великодержав проти Німеччини в „обороні“ Австрії тут, розуміється ніхто не думав, одначе прилучення Австрії до Німеччини прийшло так несподівано, що всі чекали мимоволі якихсь інших несподіванок, які могли повстати просто з надмірного подразнення нервів якихсь державних мужів.

Зокрема не було відомо, чого можна буде чекати від Франції, де уряд Блюма щойно творився. І його створили у приспішенім темпі, не на широкій національній основі, як того сподівалися політичні кола Швайцарії, а зовсім так, як і перший соціялістично-радикальний кабінет Блюма, з поширенням його особистого впливу на французький скарб, що збільшує турботи швайцарців за їх добрий франк. Такий відгук мали події на сході від Швайцарії на її західних кордонах.

Побоювання дотично можливости німецько-чехословацького конфлікту розвіялися дуже скоро. Тон англійських міродайних щоденників показався навіть лагідніший, ніж тон британського протесту в Берліні, який зрештою треба було пристосувати до тону французького протесту.

Але найбільше заспокоїло Женеву (і не тільки Женеву) без сумніву становище Італії супроти австрійських подій. „Рома льокута — кавза фініта“, думали очевидно в переважній частині Европи. Коли Рим поставився до австрійських подій наскрізь прихильно, то чогож мають турбуватись інші? Та що й за сенс мають непліддні турботи? Празьку нервовість зовсім зрівноважив найбільший спокій у Будапешті, Білгороді й Букарешті. Турбуватися Варшаві лицювалоб тим менше, що керманич її закордонної політики відпочивав по відвідинах у Римі над Середземним Морем.

До заспокоєння Женеви причинилась ще одна невелика, але дуже характеристична обставина. Навіть найбільші москвофільські органи паризької преси не зважилися згадати про московський уряд у звязку з прилученням Австрії до Німеччини. По московськім процесі, за який навіть Блюм у своїм „Попілері“ виляв московських можновладців зі справжнім французьким темпераментом, в Европі уважають тепер просто непристойним згадувати про Москву у звязку з якимись европейськими подіями.

Запропонувати Лізі Націй занятись австрійською справою не зважиться, очевидно, навіть новий французький міністр закордонних справ, не зважаючи на свою дуже високу опінію про женевську установу. Женевська преса вказує на те, що обставини, в яких переведено прилучення Австрії до Німеччини, не дозволяють властиво поставити цієї справи на денний порядок Л. Н., поминаючи навіть те, що ані Німеччина, ані Італія до неї не належать. Про напад німецького війська на Австрію не можна говорити не лише тому, що вхід його до деяких австрійських міст відбувся без ніякого пролиття крови. Німецькі військові відділи просив прислати новий канцлер Австрії, але й Шушніґ уже приказав австрійському війську не ставити ніякого опору німецьким воякам. Згадує женевська преса і про те, що Австрія виявила вже колись намір прилучитись до Німеччини та що це не сталося виключно через заборону, сформуловану версайським мировим договором.

Ніяких мілітарних заходів для оборони східних кордонів Швайцарії не переведено. Прикордонну сторожу скріпили лише з огляду на можливість більшого напливу чужинців з Австрії до Швайцарії. Але такі заходи перевели і інші сусіди Австрії. Позатим у Женеві не замикають очей на те, що прилучення Австрії до Німеччини означає рішучий зворот у розвитку нових політичних відносин в Европі.

Про перенесення центру політичного життя Европи до її осередньо-східної частини в Женеві нема двох думок.

М. Данко.

Арештування в Австрії.

Вістка про арештування зальцбурського архиєпископа виявилась неправдивою. Зате мабуть арештовано б. віцеканцлера кн. Штаремберга, б. начальника Горішньої Австрії д-ра Гляйснера і Долішньої Австрії — Райтера, б. віцедиректора безпеки гр. Ферра, б. директора безпеки д-ра Скубля, б. міністра торговлі Райба, б. соціялістичних і християнсько-суспільних діячів, б. президента держ. банку Кінбека, б. віцеміністра бар. Карвінського, б. президента рахункової палати д-ра Ендера, президента ІКО д-ра Рехта, архиєпископа д-ра Павликовського, банкирів Люіса Ротшильда і Нойманна, відомого лікаря проф. Бсвеля.

ПОЛЬСЬКІ КРИВДИ.

Львівський „Дзєннік Польскі“ обурений. А причина цього обурення — інтерпеляція посла д-ра Барана в соймі у справі тих засобів, якими українську православну людність на Волині змушують зміняти віроісповідання.

„В соймовій інтерпеляції — читаємо у статті п. н. „Як відбувається фабрикація „наших людей“ (ч. 75 з 17-го березня ц. р.) — т. пос. д-р Баран питався, які доручення видають міністри, щоб усунути терор, під яким живе українська людність. А що п. посол на те, що в такому селі, як Чижиків, львівського повіту, на 1.000 душ 170 поляків живе під постійним терором за їх національну приналежність? А чи не дають українські „господарські кола“ полякам таких обіцянок, що, як змінять віроісповідання або оженяться з „нашою“, дістануть працю в українських кооперативах? А чи не дійшло до вух п. посла, як то селянам-полякам кажуть, що польська мова — це мова для панів, а для селянина тільки мова українська?“

Так справді стоїть чорне на білому у „Дзєнніку Польскім“. Весело. Особливо з тими посадами для поляків в українських кооперативах! Можна собі уявити: сотні або щонайменше десятки прохань поляків в українській кооперативі, а управа на кожному з них резолюцію: Змініть обряд — дістанете посаду. І подумайте: ніодин поляк досі не скрунив, не змінив обряду! Але й не має посади в українській кооперативі.

Та це не єдина польська кривда. Є жахливіші. В Галичині так мало костелів, що поляки не мають змоги нераз поїхати до хресту до далекого костела, і зрештою гадають, що це-ж один Бог, тому все одно: церква чи костел... А тимчасом українські священники хрестять польських дітей, вписують їх у метрикальні книги греко-католицьких парохій, мало того, перекручують прізвища: з Гурки роблять Гірку і потім у школі примушують таку дитину ходити на греко-католицьку релігію...

Очевидно, така робота українських священників довела до того, що в багатьох селах польська людність зникла або її число дуже змаліло. Це своє твердження „Дзєннік Польскі“ підтримує статистичними даними з львівського повіту. Ці дані такі самі правдиві, як наведені згорі несамовиті історії з обіцюваними полякам посадами в українських кооперативах та цею крадіжкою польських душ. Та щоб не бути голословними, наведемо кілька даних „Дзєнніка Польского“ і порівняємо зі справжнім станом.

„Дзєннік Польскі“ робить великий крик: У 1843 р. було в Голоску 404 родин греко-католиків, тепер є вже 730 родин; в Пустомитах було в 1843. р. — 251 родин греко-католиків, тепер є 487 родин; в Наварії було в 1843. р. 21 гр.-кат. родин, тепер є 97; в Рісній Польській було у згаданому році 330 родин греко-католиків, і то разом з сусідніми селами, а тепер, без сусідніх сіл, отже тільки в самій Рісній Польській, є 710 гр.-кат. родин.

Тепер перевірмо ці числа з офіційними даними „Шематизму духовенства Львівської Архиєпархії за рр. 1935-36“. Отже в Голоску є 640 душ греко-католиків (душ, не родин!!!), у Пустомитах є 487 душ греко-католиків і 573 душі римо-католиків, у Наварії — 67 душ греко-католиків, у Рісній Польській 374 душ греко-католиків і 3.560 душ римо-католиків.

Хіба досить. Та все-ж такою брехливою статистикою „Дзєннік Польскі“ хоче робити противукраїнський рух, хоче доказати, що у всіх громадах львівського повіту число українців непомірно зросло (цей зріст — це все, розуміється, вкрадені польські душі) і сьогодні в цих громадах українці мають більшість. Що-ж у такому разі буде з тією більшістю римо-католиків у львівському повіті, яку польські „статистики“ віднедавна підкреслюють. Підкреслюють, хоч ще так недавно, 30—40 літ тому, римо-кат. населення львівського повіту творило мало що більше, як третину всього населення. Нічого! Як тільки прийдуть вибори або щось подібне, то знайдуться докази навіть на те, що в селах львівського повіту нема не тільки ніодного українця, але й ніодного греко-католика. Статистика — велика річ! Нею можна доказати все, що хто хоче.

ЗА ОКЕАНОМ.

„ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ“ У ФІЛЬМІ.

Тішимося радісною звісткою, що безсмертну народню оперу Артемовського „Запорожець за Дунаєм“ вже в найближчих тижнях-місяцях сфільмують. За це діло взялася фільмова консорція, в організуванні якої брав свого часу участь відомий український балетмайстер Авраменко, що належить до управи тієї консорції. Реалізацію ідеї сфільмувати „Запорожця“ приспішив приїзд до Злучених Держав Антона Рудницького й Марії Сокіл, з якими негайно почались на цю тему (як також і на інші теми з музично-артистичної ділянки) живі розмови. Вони довели до успішного кінця. Антін Рудницький перейняв на себе цілу музичну сторону фільми, п-ні Марія Сокіл співатиме головну партію Оксани; хто складе фільмовий сценарій — цього покищо не знаємо. В усякому разі підготовні роботи вже зачались, бо вчасним літом фільма мусить бути готова.

З волинського українського життя.

ДО ЮВИЛЕЮ ХРЕЩЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ.

Дня 21-го березня має відбутися у Кремянці засідання Єпархіяльного Місійного Комітету в поширеному складі, на якому мають обмірковувати справу святкування на Волині 950-ліття охрещення св. Володимиром українського народу.

„СОВІСТЬ ЗАМУЧИЛА“.

Надходять вістки з тих сіл, де українські родини, під відомими впливами, попереходили на римо-католицтво й буцімто позрікалися своєї національности, що збаламучені люди знову вертаються до православної церкви й заявляють себе українцями. В самих Грибках вернулося до попереднього стану коло 150 осіб. На питання, чому вони вертаються до церкви, звичайно відповідають, що вони зрозуміли помилку, що їх неправильно інформували й нарешті, що „совість замучила“.

ЧЕРВОНІ ШЛЯХТИЧІ.

З вісток із с. Радомишля на Луччині довідуємося, що там ведуть між селянами акцію, щоб „шляхтичі верталися на польське шляхотське лоно“ та приступали до організації дрібної чи „загродової“ шляхти Волині. Акцію почали місцеві посадники. Приїздив туди й адвокат Курманович із Луцька (Курмановичі — старий український православний рід). Участь у цій

ТАРАС КУЛЬЧИЦЬКИЙ.

ДІВЧА ЗА ВІКОНЦЕМ.

— Кілько плачу?

— Два і пів золотого — задзвенів дрібний, милий голосок зпоза касового віконця.

Я здрігнувся. Цей голосок був такий ніжний, такий приємний, що не дозволив мені відійти, щоб не поглянути докладніше у віконце.

А там... і я аж рота роззявив із дива. Бо це дівча було таке гарне, що вводило мене в захоплення. Огниками своїх очей засліпило для мене світло сонця, блеском русявих кучерів очарувало мене так, що серце звинулося клубком.

І я від одного погляду закохався в цій чарівній білявці. Дома не міг я взятись до жадної праці; не міг я навіть зібрати думок, щоб подумати, що робити. Завжди перед моїми очима стояла ця маленька голівка та поривала мене в царину мрій.

— Що зі мною? — питавсь я сам себе, але розумної відповіди я не зумів найти.

Я надягнув плащ і вийшов на вулицю. Йдучи так без застанови, зайшов я під ту крамницю, яка недавно так основно мене перемінила.

Проходжуючись перед нею, заглядав я щохвилини до середини, щоб бодай одним поглядом глянути на свою вибрану. Тимчасом день, відігравши свою ролю в ріжноманітній драмі часу, відходив, кланяючись, та ховався за сітаною домів.

Вечір приводив із собою осінню стужу. Я перждав у холоді вечора до пізної пори. Вже почали скрипіти крамничні стори, ідучи вниз за почали гаснути ріжнокольорні світла вітрин, — коли дівчина жваво вистрибнула з крамниці.

Я вже намірився (випадає це, чи ні?) підійти до неї, щоб якось познайомитись, аж тут до неї пристав молодий мужчина та вони, привитавшись радо, пішли разом.

Мені лишилось хіба йти за ними. Я так і зробив. Треба бодай налюбуватись її стрункою поставою, її легкою ходою та кокетерією прекрасної голівки.

Немов підзирач, зайшов я під дім, (якого число я собі негайно записав), біля якого вони розпрощались. Там ця прекрасна білявка щезла в сінях.

— О, я мушу її зловити — я повторяв собі, йдучи повільно домів.

А там роздумував я над своїм безталанням, над своєю самотою. Бо я був зовсім самітній. Мої прибрані родичі та виховники, в яких я мешкав, хоч і прихильні мені, були мені чужі. Я мав десь у далекому світі справжню рідню, до якої линув я часом мрією серед сумних вечорів, але з якою не вдалось мені ніколи порозумітись.

І тепер доля, що підсунула мені таку чудову істоту, яка могла розвіяти мою тугу та відігнати самоту, забирає її назад, показавши мені її лише здалека.

— Ні! я таки мушу добитись до неї, хочби це вимагало найбільшої посвяти — я постановив собі.

І зараз другого дня пішов я знову під крамницю, де вона працювала. Але там ждав на неї той самий мужчина і моя виправа скінчилася нічим.

Так ходив я кілька днів, безуспішно. Моя білявка не показувалась ніколи на вулиці самітно.

Я пробував теж заговорити до неї в крамниці, та навала покупців не позволяла навіть полагодити свобідно своєї орудки.

Вона-ж, помітивши мої часті відвідини в крамниці та під крамницею, додумувалась чогось і ставилась до мене ще менше прихильно, ніж до сторонніх.

— Всі злі духи змовились проти мене — подумав я. І тоді я рішив порозумітись із нею інакше: листовно.

Найкращими, божеськими словами виписав я лист, благаючи її, щоби зволила мені відповісти.

Не знаючи її адреси, ні навіть імени, я післав лист малим хлопчиною, виясн ивши йому, де й кому його дати.

Тоді почались нетерпеливі години вичікування.

Ті самі години, що часом так скоро перебіжать, що й не оглянешся, видавались тоді такими довгими, такими нудними, що поганів світ, поганіло життя, поганіло все довкола.

День був залитий величчю сонця, що часом заллє золотом болотисту, осінню понурість.

Я не вхопив, а вирвав листа з рук листаря.

— Таки відписала! О, яке щастя! Скорими рухами я роздер коперту та одним духом прочитав відповідь:

— Дорогий Тарасе!

Тішусь, невимовно тішусь, що ти вже знаєш про мій приїзд. Як то дивно, що ми досі не познайомилися такі близькі своякн. Прийди негайно. Жду нетерпеливо.

Твоя далека сестра
Івася К.

Мов ударений обухом я присів на крісло. Так скінчилось моє велике кохання.

—о—

акції бере й полк. резерви Галацінський. Місцеві керманичі цієї акції радять радомиським „шляхтичам" (до речі здебільша — недавнім сельробівцям) відразу змінити національність і віру. Більш обережні йдуть на уступки: мовляв, тимчасом можуть залишитися православними, аби лише приступили до шляхотського гурту.

Радомисльцям обіцяють, що при комасації грунтів вони дістануть добрі шматки землі, їх виділять в окрему шляхотську кольонію і т. д.

Довідуємося, що свою згоду бути „шляхтичами" зголосили такі селяни, нащадки колишніх українських родів: Остророги, Корецькі, Скибицькі, Собуцькі й ін.

Чи швидко почне „мучити совість" цих радомських шляхтичів і чи взагалі їх колись буде вона мучити, покищо годі сказати. В.

—o—

В обороні Церкви та її Голови.

ПРОТЕСТ ГРОМАДЯНСТВА БУРШТИНА

Українське громадянство Бурштина, зорганізоване у всіх установах і товариствах, протестує однодушно проти напасти на нашого Князя Церкви та заявляє Високодостойному Митрополитові Андреєві найвищу пошану і синівську любов.

Таке письмо з підписами всіх українських товариств висилали громадяни Бурштина до Екц. Митрополита.

ТВЕРДО СТОЯТИМЕМО ПРИ СВОЇЙ ПРАДІДІВСЬКІЙ ВІРІ.

Велике число громадян Пискорович підписало таку заяву:

„Ми, українці села Пискоровичі, у Ярославщині, рішуче протестуємо проти злобної напасти посла Войцеховського на нашу греко-католицьку Церкву і її Голову, Ексцеленцію Кир Андрея та українське Духовенство і заявляємо, що твердо стоятимемо при своїй прадідівській вірі та не дозволимо ображати того, що є нашими святощами."

„Не віддавати землі в чужі, непокликані руки".

Дня 10-го березня ц. р. відбулися загальні збори „Кружка Дублянців", тобто студентів агрономічного відділу львівської політехніки в Дублянах. На цих зборах „дублянці" ухвалили між іншими таку резолюцію:

„Звертаємося з гарячим апелем, особливо до тих зпоміж нас, що мають земельні посілости в першу чергу і до тих, що у вакаційному часі відбувають практику на терені цілої нашої держави, щоби вщіплювали та поширювали думку: не віддавати нашої землі в чужі, непокликані руки."

Новий закон про устрій адвокатури

У вчорашньому числі вмістили ми коротку замітку про те, що сойм ухвалив новий закон про устрій адвокатури, відкинувши всі поправки національних меншин, отже й українців. Постанови цього нового закону у великій мірі обмежовують права українців тому Українська Парляментарна Репрезентація робила усі зусилля, щоб увести до закону бодай деякі поправки і злагіднити таким чином його протиукраїнське вістря. Всі ці зусилля були, як це ми вже вчора замітили, даремні.

У дискусії над цим законом на пленумі сойму, у вівторок, 15. березня ц. р. забирали слово українські посли: д-р Степан Витвицький, д-р Степан Баран, Гринь Тершаковець і д-р Степан Біляк.

ПРО КАНДИДАТА ДО АДВОКАТСЬКОГО СТАНУ РІШАТИМУТЬ ПОЛІТИЧНІ ОГЛЯДИ.

Посол **Витвицький** стверджує у своїй промові, що проект закону про устрій адвокатури передбачує значні обмеження незалежности адвокатури. Ці обмеження дадуться особливо відчути у справі доступу до адвокатури й у справах самоуправи та органів влади в адвокатських установах. Стаття 57-ма проекту вводить судову аплікацію, а це значить, що ті, що дістали відповідні кваліфікації, мусять перейти ще оцінку **не тільки під фаховим, але й політичним оглядом.** Ніякі виправдані причини не промовляють за тим, щоб такі обмеження вводити.

Проект закону зовсім виключає молодь української національности від доступу до адвокатського звання. Промовець знає випадки, що без якихнебудь річевих причин, тільки тому, що даний кандидат належав до української національности, йому не дозволили вписатися на листу аплікантів. Це ця сама засада, яка каже, щоб не дати ані пяди землі, ані одного варстату праці українцям. Це заганяє українську молодь в обійми безнадійности і розпуки. Державна мудрість вимагала би, щоб над цією справою довше поміркувати. Тимчасом ніхто про це не думає. Я переконаний — говорив пос. Витвицький — що внескодавець і уряд вносять цей законопроект у повній свідомости, що цей закон матиме такі наслідки в українському громадянстві.

Постанови проекту у справі адвокатської самоуправи — це властиво

КІНЕЦЬ НЕЗАЛЕЖНОСТИ АДВОКАТСЬКОГО СТАНУ.

а в інтересі державного ладу і державної оборони необхідна цілковита незалежність тих, що боронять права. Промовець звертає увагу на постанову проєкту, що закон має діяти взад. Цей припис спричинить, що сотні української молоді та адвокатських аплікантів втратять всяку надію дістатися до адвокатури

Промовець апелює, щоб сойм ухвалив принайменше ті поправки меншин, які змагають до поправи бодай у деякій мірі кривдних для устрою адвокатури та її незалежности приписів проекту.

ШИРОКЕ ПОЛЕ ДО САМОВОЛІ АДМІНІСТРАЦІЇ.

З черги промовляв посол **Баран**. Значіння адвокатури — говорив він — в кожній демократичній державі було завжди дуже велике. Навіть у царській Росії чи вільгельмівській Прусії, не кажучи вже про довоєнну Австрію, не знали в ділянці адвокатури обмежень, які приносить теперішній проект. Кожний, хто брав участь у визвольницькій боротьбі, знає, яке велике значіння для визвольницької справи мала польська адвокатура в царській Росії. Значіння польської адвокатури в колишній австрійській займанщині для польського руху, політичного, суспільного й господарського, загально відоме. Було це завдяки тому, що адвокатура була незалежна і мала високу самоуправу. Теперішній проект це під цим оглядом

ВЕЛИКИЙ КРОК НАЗАД.

Промовець спеціяльно критикує приписи, які торкаються прийняття до адвокатури. Проект постановляє, що попри справжній припис про незаплямлений характер кандидата, має він давати ще й запоруку, що збереже гідність адвокатського стану. Такий припис нежиттєвий. Бо хто може передбачити, як в будуччині поведеться дотичний адвокат.

Насправді положення виглядатиме так, що про цю запоруку рішатиме влада безпеки виставляючи свідоцтва моральности. Тут відкривається **широке поле для самоволі адміністрації.**

Після того промовець обговорює проектований припис про аплікацію і звертає увагу на припис, який звільняє від адвокатської аплікації всіх державних правників. Це створює доступ до адвокатури людям, що часто не знають навіть судової процедури. Таким чином кожний почтовик і залізничник матиме змогу вписатися на адвокатську листу, а це може викликати справжній руїн на адвокатуру і причиниться без сумніву до її цілковитої пауперизації. Тому промовець підтримує внесок, що пропонує скреслити цю постанову. Бо провідною думкою проєкту було піднести фаховий рівень адвокатури, а такий припис не тільки не осягне такої мети, але ще й причиниться до зниження цього рівня.

ПОЛАГОДА ПАРТІЙНИХ І НАЦІОНАЛЬНИХ ПОРАХУНКІВ.

На думку посла **Тершаківця** проект закону про адвокатуру — це полагода партійних та національних порахунків. Це один з тих законів, що централізують життя і підпорядковують його адміністрації. Він унеможливлює українській молоді доступ до адвокатури і сприяє тим, що є льояльні не у відношенні до держави, але до тих, що мають владу у своїх руках. Для добра держави й адвокатури необхідно втримати вольні адвок. самоуправу. Відштовхування від адв. звання

УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ,

яка з великим зусиллям кінчила школи та гімназії, за останню продану корову кінчила право, не зробить з цієї молоді державно-творчого елементу.

ЩОБ ПРИПИСИ ЗАКОНУ НЕ СТАЛИ ЗАСОБОМ ПОЛІТИКИ.

Посол **Біляк** підкреслює, що постанови проєкту про адвокатську самоуправу мусять викликати великі застереження. Головна Рада, якої половину мають іменувати, буде під непересічним впливом адміністрації. Українці бояться, щоб приписи закону не стали засобом політики, особливо на національному та віроісповідному терені. Припис статті 66-ої дозволяє вписувати деякі особи на адвокатські листи, хоч вони вже замкнені, а стаття 93 дозволяє відмовити адвокатові права патронату в умовинах, що дуже невловно окреслені. Ці приписи належать до ділянки „свобідного розуміння", якою у нас так зловживають. Стаття 158, яка торкається аплікантів, перекреслює освячену віддавна засаду, що закон не діє назад та що треба шанувати набуті права. Це все може стати в руках адміністрації засобом до відштовхнення немилих собі осіб.

Промовець звертає увагу, що в дискусії промовляло незвичайне число українських послів. Вони звертаються до сойму з довір'ям, що він прийме українські поправки. Громадянство хоче мати в адвокатах оборонців своїх прав і то оборонців незалежних. На випадок відкинення цих поправок, хаос, який панує сьогодні на терені адвокатури, ще збільшиться і може довести до її упадку.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 52. Субота, 17 (5) березня 1888.

ПІД ОДИН НАРОДНІЙ ПРАПОР.

У „Відозві Виділу „Народньої Ради" до всіх русинів-патріотів у краю" читаємо такий заклик:

„В імя добра наших народніх інтересів та для того почуття патріотизму і любови до рідної землі, просимо Вас, Високодостойні патріоти, ставати разом з нами під єдиний народній прапор, а чейже і для нас — сильних вірою в будуччину, єдністю і ділом — прийде кращої долі час!"

БОРОТЬБА З РУМУНІЗАЦІЄЮ.

„Діло" передруковує статтю з „Буковини" п. н. „Вибирайте румунізатори, що хочете!" — написану з приводу переходу православних русинів села Ранча на унію. У цій статті поставлені такі вимоги для забезпеки „свобідного національного розвитку руського народу на Буковині":

„Щоб священники русини, що до руської народности виразно признаються і вчинками ствердили, що є правдивими приятелями руського народу, мали всюди і завжди першенство у пропозиції на парохії по селах і містах з чисто-руським або переважно руським населенням та щоб ці парохії діставали.

„Щоб священники румуни і зрумунщені румунізатори не могли в селах з руським або переважно руським населенням відправляти богослужень тільки або частинно в румунській мові, яка для нашого народу незрозуміла і впливає шкідливо на почування руського народу.

„Щоб уже в духовній семинарії руські питомці вчилися в руській народній мові тих предметів і наук, які потім мають використовувати як священики й апостоли між народом, щоб ці науки виходили руському народові в хосен, а не на шкоду і деморалізацію, як це досі ділолося!"

ТЕЛЄГРАМИ „ДІЛА".

Берлін, 17. марта. Стан здоровля цісаря Фридриха злий, хоча півурядові часописи пишуть що іншого. Проти д-ра Мекенці запанувало у Берліні велике обурення і він дістав вже кілька листів з погрозами.

Відень, 17. марта. Часописи стверджують агітацію духовенства в Болгарії проти кн. Фердинанда навіть з проповідниці в церкві. В Тирні священик взивав мешканців, щоб прогнали князя. Влада хотіла священика арештувати, але люди недозволили і помогли йому втекти за границю, до Сербії.

Жіноча сторінка.

Ощадність, скупість, негостинність.

Назагал у нашому щоденному житті дуже часто поняття „ощадність" лучиться з поняттям „скупість" і дуже часто людині ощадній закидають, що вона скупа і негостинна, але на жаль буває випадків багато, що дійсно дехто свою скупість і непривітну негостинність закриває фальшивим позуванням „ощадности", ще більше: цей свій егоїзм і скупість прикриває гордою заявою, що так, мовляв, водиться в Західній Европі, що власне на ощадности німок, швайцарок та інших представниць Західної Европи мусимо і ми взоруватись. — В заді це фальшиве зрозуміння правдивої ощадности, або навмисне перекручування її.

За німецькою жінкою йде слава, як за найліпшою господинею у світі. І слава та оправдана. В найтяжчі для народу часи, тоді, коли через невдачу у світовій війні німці терпіли такі великі злидні, коли вся Німеччина майже голодувала, а властиво жила тільки ріжними сурогатами, що утримували ледви при життю, то і тоді німецька господиня уміла щадити. Коли ніде в цілій Німеччині не можна було найти доброї кави, а замість неї варили мелені та пражені жолуді, коли в ресторанах можна було дістати тільки на перше бараболяну зупу, а на друге бараболю з якимсь додатком, який хіба лише під мікроскопом можна було доглянути, на третє знову таки бараболю тільки чимсь присолоджену і трохи інакше управлену, то і тоді надавала всьому тому німецька господиня якогось такого вигляду і смаку, що майже не помічалось, що щоденна їжа від початку до кінця була властиво одною лише бараболею. Німецька господиня щадила, але не тратила при тому своєї гостинности і не була скупа. Правда, „вищі" кляси, тобто саме ті заможніші перенесли своє товариське життя до каварень, де могли зустрічатись зі знайомими і це їх нічого не коштувало, але ота середня кляса, оте міщанство і селянство жило давніми формами товариського життя і коли приходили гості, то їх по давньому частували кавою (з жолудів) і тортом чи „пляцком" (з бараболі). Ощадна німкиня щадила інакше. Вона оту бараболю так тонко обирала, що у нас ніхто й не повірив би, що можна цю працю так досконало виконати, вона вміла ту каву з жолудів так зварити, що не тільки гостей нею почастувала, але ще й для родини потім ту каву переварила та видобула з тих жолудів до останку все, що видобути можна. Вона зрештою уміла все так гарно й естетично подати, що гості забували про те, що саме вони пили і їли. Чи коли тепер завдяки добрій господарці Німеччина має все, що потрібне і то найліпшої якости, чи німецька господиня забула ті скрутні часи і вернулась до давнього передвоєнного господарювання? Ні. Знаємо добре, яку страшну ощадність запровадив там Гітлер і як він від кожного громадянина тої ощадности вимагає, хоч рівночасно і підноситься в Німеччині з кожним днем культурний рівень життя всього громадянства. Але німецька господиня і далі своє господарство провадить так, що нічого в ньому не марнується. В багатій нині Німеччині господиня і далі варить бараболі в лупинках, бо так найменше відпаде при чищенню, але на її столі не бракує і вибагливих та коштовних страв. Вона щадить тепер не на ціні продукту, але на тому, що його доцільно використовує, що у неї ніколи нічого в господарстві не змарнується, що вона ніколи нічого не викине, що вона всякий продукт використає до останку на всі способи. Гітлер не наказав уживати сурогатів чи маловартісних продуктів, але навпаки домагається, щоб все громадянство мало все потрібне до доброго, здорового відживлення, вимагає від жінки, що веде своє господарство, щоб вона дітям і всій родині дала все потрібне, щоб заощадила не на продуктах, але на способі їх зужиття. Кожна німкиня, чи то вона з заможньої кляси, чи то з бідніших верств мусить перейти господарський вишкіл і навчитись ощаджувати, але не обнижувати свого життя, не позбавляти свою родину і себе не тільки необхідного, але й приємного. Німкиня не скупа, але ощадна до останньої міри.

Ось така ріжниця між ощадністю і скупістю. І ця ощадність має бути чеснотою кожної господині і то в усіх ділянках її господарства. Наші жінки, чи то з тих інтеліґентних верств, чи з міщанства та селянства, чи то ті заможніші, чи бідніші повинніб навчитись від німкинь тої їх ощадности, але не забувати і про те, що гостинність і привітне товариське співжиття зі своїм оточенням є давньою прикметою нашого народу, є його гарною рисою, яку нам не варт під претекстом ощадности, а властиво прикриваючи свій еґоїзм, занедбувати. Для нас зустрічі по каварнях є мало пригожою формою і до неї ми скоро не звикнемо, тож не насилуймо себе і своїх знайомих до тих каварняних гостин, але і не вирікаймось товариського співжиття, зустрічі зі знайомими і близькими тільки через фальшиву ощадність. Най буде дома бараболяний чи фасоляний торт та шклянка немішного чаю, якщо нас на інше не стане, але нехай це все буде подане естетично і привітно то напевне нас за це наші приятелі не осудять. Ось такої ощадности треба нам вчитись у німкинь, але не перебирати з чужини того, що не є відповідне нашому характерові і вдачі.

Т. Доля.

Балачки про моду.

БІЛИЗНА.

Елеґантна і справді культурна жінка не менше звертає уваги на свою білизну, ніж на свою сукню, а часом навіть білизна її є більш люксусова, навіть як зверхній одяг. Такий люксус у білизні свідчить про її власничку, як про людину, що дійсно любить гарні речі для їх краси і для свого особистого вжитку, а не лише на те, щоб ними перед кимось похвалитись, чи в когось заздрість викликати.

Говорю тут не тільки про білизну т. зв. натільну, але загально і про білизну столову, і про постелеву, про рушники тощо.

І білизна підлягає моді і то білизна всіх родів. Давніше та мода не була така химерна, бо й матеріяли були тривкіші і траплялось дуже часто, що не тільки від мами, але й від бабуні переходило столове чи постелеве білля у спадщину. Повоєнні матеріяли, на жаль, такі недовговічні, що числити на кількадесятьлітню їх службу нема чого — отже й мода може частіше змінюватись.

Сама назва „білизна" вказує нам на те, що давніше постелеве, столове і натільне білля було — біле. Тепер можна ту назву „білизни" уже дещо змінити, бо в дійсности та наша „білизна" здебільша буває вже кольорова і хоч це можна головним чином сказати про натільне білля, то вже столова і постелева білизна на моді теж дещо підпадають. Колись кольоровий обрус зі серветками був рідкістю і вживали його переважно на будень. Тепер кольоровий обрус у деяких і то навіть дуже святочних випадках є просто необхідний — от наприклад при підвечірках, та ще й „бріджових". Такі кольорові обруси в найріжноманітніших колірах, а навіть і дуже барвисті є тепер ознакою доброго смаку господині та хисту накрити стіл відповідно до вимоги. Не кажемо вже про те, що давніше вишивані на сільському льняному полотні такі прегарні і люблені нами обруси були лише прикрасою сільської хати, а ніяка „пані" не зважилась би таким обрусом накрити стіл у часі святочної гостини.

Найменш підлягла „кольоровій" моді постелева білизна, хоч і тут трапляються часто навіть дуже дорогі ґарнітури в ріжних кольорах, але якось таки ця мода не може дуже поширитись. На біло застелене ліжко із сніжнобілими подушками все якось привабливіше, ніж навіть з найтоншого і найніжнішого матеріялу кольорове білля. Дихає від такої білизни свіжість, чистота і заспокоює нерви її лагідність, наче сама кличе до відпочинку. Зате в постелевій білизні дуже змінлива мода оздоб. Ручні гапти, вишивки, коронки, закладки, монограми все час-до-часу завойовують собі місце на нашім постелевім біллю. Був час, коли мода вимагала дуже мало оздоб на білизні, зате дуже тонкого і дорогого полотна. Тепер знову мода вимагає більше оздоблених пошивок та „коперт" на ковдри. Власне тепер панує мода коронки і то найріжноманітнішої. Постелеві ґарнітури, які бачимо в модних спеціяльних білизнярських журналах є суто оздоблені ріжними коронковими вставками та обшитими коронкою фальбанами. Спосіб, як ушивати ті вставки та укладати фальбани ріжноманітний і дозволяє власничці такого ґарнітуру виявити свій смак і фантазію дуже широко. Знайти тут якийсь стиль чи правило не¬ма як. Кожна пані укладає коронки по власній вподобі. При цій коронковій повені затримали своє почесне місце монограми. Вони й далі модні і тут теж фантазія власнички може вільно погуляти, хоч всеж тут уже скоріше пробивається якийсь стиль, а саме літери монограм досить прості без зайвих викрутасів та оздоб. Проста лінія тут затримала своє місце, але розміщення і величина монограму довільні.

Коли дивишся на всі ті „люксуси", то для ощадної господині є тільки одна пересторога, а саме не наробляти тої білизни дуже багато, бо може прийти мода гапту чи вишивки і тоді доведеться ті наші прегарні і досить коштовні коронки спорювати та білизну якось підлатувати, аби ми могли без зідхання дивитись на ріжні новинки, якими нас спокушуватиме знову модний журнал. Зрештою робити великі запаси постелевої білизни непрактично ще й із іншого огляду, через нетривкість матеріялів та через ріжні умови нашого теперішнього життя, що впливають на тривкість матеріялу.

Отож коли когось із нас спокусив таки „білий місяць", що так мимоволі приваблював нашу увагу в крамницях, та ми купили собі „дещо", то розділім собі ті матеріяли так, щоб коли прийде нова мода в білизнярстві постелевім, ми могли без жалю відложити старі речі, а зробити собі знову один-два ґарнітури модніші.

Треба тут зазначити ще одну вимогу в теперішній постелево-білизняній моді, а саме що бачимо досить багато льняного полотна, що хоч при коронках і фальбанах є тоненьким фабричним, але на спідні простирала може бути і те тонше наше сільське полотно.

Про білизну натільну поговоримо другим разом.

Рита.

З нашої хроніки.

З КЛЮБОВОГО ЖИТТЯ.

Вечір наших лавреаток у клюбі „Нової Хати" і „Труду" зібрав багато публики. Ледви могли всі вміститись у невеликій клюбовій кімнаті. Програми офіційної не було. Для присутніх був приготований підвечірок, що згуртував увесь клюб в одну оживлену, весело-гуторну громаду. Коли наші письменниці, Галина Журба та Наталя Лівицька-Холодна, засіли при столі, привітала їх іменем клюбу п. Константина Малицька, вказуючи на значення жінки в чужій літературі та нашій зокрема. Пригадала великих письменниць і закінчила сказаними словами з нагородженої „збірки „Сім літер". Своє слово до лавреаток та зібраних сказав також присутній голова ТОПІЖ-у ред. Роман Купчинський. Пізніше говорили ще пп. Ольга Дучимінська, Олена Залізняк та Лідія Бурачинська. На бажання присутніх відчитала Леся Кривіцька найкращі поезії зі збірки Наталі Лівицької-Холодної. Теплий та щирий настрій ще закріпився, коли присутні почули відповідь Наталі Лівицької-Холодної. Простими словами розказала поетка, як мило їй побувати час до часу у Львові, як цінить вона щиру зустріч галицької публики. „Затерлися кордони, схолола, у моїй книжці і моєму серці". Вечір протягнувся до п'ято

Ділом ушануйте память тих, що своїм зусиллям та терпінням поставили нас у ряд націй.

Сторінка без політики

ДОЛИНА СМЕРТИ.

Від довшого часу в долині ріки Мези в Бельгії реєстували масові випадки смерти. В 1930 р. померло там лиш за три дні 60 людей. Це явище повторювалося кілька разів і в один час зродилося підозріння, що причиною смерти мешканців долини є якісь таємні гази, що їх невідомо звідки надсилають.

Одначе досліди переведені науковою комісією устійнили, що справа куди простіша. В долині ріки находиться кілька великих хемічних фабрик, яких комини викидають разом із димом деяку скількість сіркових сполук. Ці сполуки затримуються в повітрі як малі краплини мряки, наповнюють долину і вбивають людей.

Бельгійська влада звернулася до відомого англійського хеміка проф. Гальдана з проханням намітити засоби боротьби з цим лихом. Проф. Гальдан перебув кілька тижнів у „Долині смерти" і набрав переконання, що видихи фабричних коминів у долині Мези зовсім не є більше трійливі, як дими фабричних коминів Льондону. І коли у столиці Англії зовсім не було випадків затроєння людей, то можна це пояснити тим, що в Льондоні повітря куди тепліше, як у долині Мези. Струми повітря, що переходять безупину, вентилюють атмосферу і трійливі гази йдуть до гори. Таким чином одиноким засобом боротьби з трійливими газами, чи пак трійливою мрякою в „Долині смерти" є зміна її температури: долину треба огрівати...

Недавно перевели там спроби огрівання долини: в кількох місцях запалили костирі і підтримували в них безупину вогонь. Літаки, що літали над долиною, провірювали висліди і ствердили, що в цілій околиці стояли густі мряки, крім терену покритого вогнями.

Бельгійська влада рішила переводити правильне огрівання „Долини смерти". У мрячні дні мешканці будуть розпалювати у визначених місцях костирі і підтримувати вогонь, поки мряка не розійдеться.

ПОКАРАНА ПОМИЛКА ПОЛІЦИСТА.

Адміністрація французьких телефонів розіслала недавно до своїх абонентів такі обіжники:

„Вистерігайтеся злодіїв, які приходять до помешкань буцімто для провірки телефонів".

Таке письмо дістав і якийсь Фельоні в Ліллі. На другий день повідомили його телефонічно, що того дня прийде урядовець управи телефонів провірити, як функціонує апарат. Фельонієві видалося таке повідомлення трохи підозріле. Він звернувся на пошту, одначе там не могли йому нічого про те сказати. Тоді на всякий випадок повідомив він поліційний комісаріят, який післав до його мешкання дижурного інспектора Жоржа Гуше.

Коли монтер прийшов, інспектор вийшов із засідки, показав монтерові відзнаку поліційного агента й запитав:

— Зрозуміли?

— Зрозумів...

Монтер не протестував, коли агент заложив йому на руки ланцюжки і відвів його на поліційний комісаріят. А в комісаріяті, заки він успів ще відчинити рот, його добре збили. Щойно пізніше виявилося, що арештований є справді урядовцем телефонічної централі і що його післали для провірки телефонів.

Побитий монтер подав агента до суду, який загонистого поліциста засудив на 2 місяці вязниці, 50 фр. кари і 5.000 відшкодування для побитого монтера.

Зрадила чоловіка в... листах.

Данська преса цікавиться тепер історією подружжя Джонсонів, які жили зі собою вже від десятьох літ у прикладній згоді та в тихім сімейнім щастю. Одначе жінки завжди хочуть нових вражінь. Старі вражіння буденніють і хоч тоді нема причини до зміни буденного ходу життя, то жінки вживають ріжних засобів, щоб лиш його змінити.

Недавно п-і Джонсон запримітила, що її муж став для неї менше ввічливий. Вона попала в розпуку і почала слідкувати за мужем. Одначе не могла нічого певного викрити. В кожнім разі нічого такого, що промовляло би за тим, що в житті Джонсона звязалася інша жінка.

Тоді п. Джонсон рішила взятися за хитрощі, щоб викликати в мужа заздрощі і розбудити знову його любов. Одного дня коли Джонсон прийшов вечором домів (жінка пішла була до кіна), застав на своїм столі записку заадресовану до жінки.

— Якщо лист стоїть на моїм столі — подумав він — то очевидно тому, щоб я його прочитав.

Джонсон почав читати і чим довше читав, тим більше дубіло йому волосся на голові. Цеж був найпалкіший любовний лист. Мужчина, що підписався під листом (якийсь Арно Петерсен) заклинав п-ю Джонсон покинути мужа й піти з ним. Він не може без неї жити і коли вона не вислухає його прохань, то він убє її, мужа та дітей.

Тоді Джонсон перешукав усі шуфляди, в яких жінка зберігала папери і знайшов ще кілька листів із такими самими погрозами і виявами любови. Тоді Джонсон схопив усі листи й побіг на поліцію.

Коли п-і Джонсон вернулася з кіна, застала в мешканні поліційного комісаря, який домагався від неї адреси небезпечного поклонника. Радне-рад мусіла вона з плачем признатися, що всі ті страшні листи вона сама писала, щоб викликати заздрощі у свого мужа. Їй навіть не прийшло на думку, що ціла історія може піти такими сензаційними шляхами.

Тепер ціла Данія бавиться коштом наївної жінки, що хотіла спонукати свого чоловіка до давньої палкої любови і заздрощів.

ВЕСЕЛЕ.

ОДНАКОВІ ПРИКМЕТИ.

Підчас іспиту:

— Чи кандидат може мені подати якісь прикмети амоняку?

— Так, він швидко випаровує і витискає сльози.

— Гм, воно щось як із вашим знанням хемії.

ОПРАВДАНИЙ СТРАХ.

— Чи знаєш, Катрусю, чому курята вилуплюються з яєць?

— Так.

— Скажи!

— Тому, що бояться, щоб їх не зварити разом із яйцями.

ШУКАЄ ПІДМОГИ.

— Пане господаре, чи ваш пес гризе?

— Ні, пане.

— Шкода!

— Чому?

— Поміг би мені перегризти цю твердо зварену печеню як кістка.

ЗНАЄ ЇЇ.

— Як ти можеш дозволити на те, щоб тебе чужий чоловік цілував? Чи ти його знаєш?

— Ні, але він каже, що мене знає.

ПОКРАЩАЛО.

Професора де Мартіно покликали на консиліюм до важко хорого, який лежав уже без памяти.

Раптом пацієнт пробудився з горячки, отворив очі, кинув оком по чужих лицях і заявив слабим голосом:

— Чого ті ідіоти хочуть тут?

— Мої панове, — каже на те професор до лікарів — стан хорого наглядно покращав. Бачите, що він уже пізнає нас.

ПРОСТА ВІДПОВІДЬ.

— Коли тось винен 968.724 зол. і заплатив уже половину цієї суми, то кілько [illegible] заплатити?

— Половину, пане професоре!

ДОБРА ПОРАДА.

— Я чув, що їдження риб вплива[illegible] на умовий розвиток. Як думаєш, які риби найкраще їсти?

— Гм... Якщо йде про тебе, то я радив би тобі зо два кити на початок...

НЕ ЗАТОНЕ.

— Біися Бога! Ти хочеш купатися по обіді? Стратиш сили і підеш на дно!

— О ні, я їв сьогодні тільки самі риби.

Мужчина, що замість жінки здавав іспит.

Недавно писали ми про дивний випадок, що трапився у Франції. Урядовець скарбової палати Пер Робер не мав довіря до своєї жінки. Не тому, щоб не довірював їй і підозрівав її у любовній зраді — навпаки, п-і Робер була, якщо йде про моральність, завжди найчеснішою і найліпшою жінкою.

Одначе Пер Робер не довіряв своїй жінці, коли йде про французький правопис і математику. Вона, колишня учителька, щоб облекшити сімейне життя, рішилася поробити заходи дістати посаду управительки державного заведення для дітей. Одначе передтим мусіла вона зложити при відповідній комісії іспит. Тоді Робер рішився на геройчний вчинок.

Він одягнув сукню жінки, плащ із футряним ковніром, причепив на вуха ковтки і сам вихав здавати іспит замість жінки. Для нього, що скінчив фільольогічний і правничий факультет такий іспит був дрібницею.

Іспит — як відомо — закінчився катастрофою, бо лукава доля щедрою рукою обдарувала Робера висотою 1 м. 80 цм. А що він був колись легкоатлетом, то носив черевики ч. 44. Руки в нього були теж як у боксера важкої ваги.

На деякі подробиці, особливо на ноги, звернула увагу одна з кандидаток, яка теж здавала іспит. Вона шепнула про свої підозріння, показуючи предсідникові іспитової комісії на „маленького калібру" ніжки одягнені в тонкі шовкові панчішки. Тоді предсідник заінтригований зовнішним видом дивної „кандидатки" викликав її на естраду і дав їй прочитати якийсь текст, хоч іспит був письменний. Голос „кандидатки" зрадив „її" до решти. Робера вигнали зі салі.

За три дні Робер і його жінка опинилися перед судом.

— Ваша поява на іспиті викликала величезне вражіння — сказав до підсудного предсідник. Всі дивувалися: „Відки взявся той жіночий феномен?"

— Коли чоловік має 30 літ і в нього четверо дітей, то ясно, що він не може тоді вести себе, як 15-літній хлопчина. Та якби в мене не було дітей, я ніколи не рішився би на такий вчинок.

Суд покарав подружжя д. загідно. Муж і жінка дістали всього по 4 місяці вязниці.

Ювилей Академічної Гімназії у Львові.

До відома всіх її колишніх учителів, учнів та абітурієнтів.

Редакційний Комітет, який займається виданням пропамятного Альманаху, присвяченого Академічній Гімназії у Львові, звертається ще раз з покликом до всіх тих колишніх її учнів, абітурієнтів та вчителів, які мають готові спомини або раді булиб такі спомини списати, щоб були ласкаві надіслати їх Редакційному Комітетові для використання. Ювилейний Альманах Академічної Гімназії буде складатися з трьох частин: історії Академічної Гімназії, споминів та статистичних виказок. Рукописи просимо висилати на адресу: **І. Кедрин, Львів, Ринок 10, „Діло"**. Всі дотеперішні рукописи, які прийшли на цю адресу та були призначені для Альманаху, передані Редакційному Комітетові, зокрема **проф. В. Радзикевичеві**, як редакторові частини споминів. З огляду на розмірно недалекий термін появи Альманаху просимо присилати свої спомини не пізніше, як **до кінця березня ц. р.**

Тому, що видача друком Альманаху Академічної Гімназії у Львові та взагалі уладження ювилею Гімназії вимагає поважних коштів, Ювилейний Комітет звертається з покликом до всіх колишніх учнів, абітурієнтів та вчителів Академічної Гімназії у Львові, щоб були ласкаві **присилати передплату на Ювилейний Альманах у висоті не менше 5-ти зол.** Хто пришле щонайменше **5 зол.**, той дістане Ювилейний Альманах Академічної Гімназії у Львові без огляду на те, скільки та книжка коштуватиме у книгарській продажі, при чому згори зазначуємо, що книжка буде така поважна під оглядом змісту й розміру, що її ціна буде напевне багато вища. Гроші присилати до Земельного Банку, Львів, вул. Словацького, з дописcою: „На Альманах Академічної Гімназії".

У понеділок 21. березня ц. р. в год. 6. попол. у салі „Української Бесіди" у Львові відбудуться **перші сходини колишніх учнів, абітурієнтів і вчителів Академінчої Гімназії у Львові**, на які просимо їх якнайчисленніше явитись. Ювилейний Комітет поінформує присутніх про підготову до Ювилейного Свята.

ЗА ЮВИЛЕЙНИЙ КОМІТЕТ:

Д-р Дмитро Левицький, голова. **Д-р Волод. Лициняк**, секретар.

Як відбувались вибори на солтисів

У ТУРЧАНСЬКОМУ ПОВІТІ.

При недавніх виборах на солтисів і підсолтисів у турчанському повіті діялися неймовірні зловживання і терор. У громаді Бусовисько 13 радних мусіли були покинути виборчий льокаль, так, що солтиса вибирало тільки 7 радних. У громаді Турє предсідник, учитель Собота, випросив з виборчого льокалю волосного війта Бодура і 12-ти голосами проти 17 вибрали таки солтиса, хоч цього правильник не допускає. У громаді Лужок Горішний предсідник сам іменував солтисом чоловіка, якого за крадіж усунули в 1933 р. зі становища громадського касієра, з лісного і т. д. З інших громад теж надходять жахливі звідомлення. Ось так шанують виборчий правильник і розпорядок міністра внутрішніх справ про чистоту виборів.

У всіх цих, як теж і в інших громадах, де діялися зловживання, повинні радні до 3-ох днів внести протест до старости, про що повинні разом з відписом протесту повідомити Головну Народню Канцелярію УНДО у Львові, вул. Пільчая ч. 7, III. поверх.

—o—

По широкому світі.

Міжнародній олімпійський комітет постановив у Каїрі, що найближча олімпіяда відбудеться в Токіо від 21. вересня до 6. жовтня 1940 р.

Румунський уряд подарував православним монастирям 18.600 гектарів лісів та піль.

Шведський парлямент почав дискусію над буджетом міністерства оборони. Мабуть усі партії видвигнуть домагання скріпити збросння.

Румунські громади мусять, на основі нового закону, призначувати 5% буджетів на підтримку протилетунської оборони, 3% — на розбудову летунської комунікації.

Масово розвязують українські товариства у Рогатинщині.

Рогатинське староство на днях припинило діяльність або розвязало такі українські товариства: **читальні „Просвіти"**: Вільхова, Фрага, Лучинці, Долиняни, Кліщівна і Підгороде; **товариства „Сокіл"**: Лучинці, Липиця Долішня й ін.: **Філію Т-ва ім. П. Могили в Рогатині.**

В багатьох товариствах переведено ревізії з причин невідомих. Докладніше про все пізніше.

Франція пропонує замирення Еспанії.

Як довідується льондонський кореспондент ПАТ-а, Франція запропонувала Англії спільну акцію, що довелаб до перемиря в Еспанії. Згідно з французьким пляном, на таке перемиря треба би дістати згоду Німеччини й Італії; всі чужі війська треба би тоді відкликати з Еспанії.

В ЕСПАНСЬКІЙ НАЦІОНАЛЬНІЙ АРМІЇ Є ЛИШЕ 5% ЧУЖИНЦІВ.

„Радіо Насіональ" заперечує вістки, які появились у закордонній пресі, немовби до еспанської національної армії ввійшло останніми часами чимало чужинців, які рішили про перемогу на арагонському фронті.

Тимчасом уже від року до еспанської національної армії не приняли ні одного добровольця — чужинця; під цю пору є там не більше як 5% вояків не-еспанців.

„Радіо Насіональ" заперечило також поголоски, немовби ген. Франко дав якісь концесії чужинцям.

ФРАНЦІЯ ПОКИДАЄ ЗАСАДУ НЕІНТЕРВЕНЦІЇ В ЕСПАНІЇ.

До Льондону наспіла вістка, що Франція вислала до червоної Еспанії поважні транспорти военного матеріялу та наказала своїм военним кораблям патролювати побережжа еспанського Марока й Мінорки.

Англія намагається здержати Францію від надто сильного встрявання в еспанські справи.

БОМБАРДУЮТЬ БАРСЕЛЬОНУ.

В четвер в год. 7.45 рано літаки національних військ збомбардували Барсельону. Згинуло коло 100 людей. Число ранених дуже велике.

Концентрація військ на польсько-литовському кордоні?

АЛЯРМИ ФРАНЦУСЬКОЇ ПРЕСИ.

ПАРИЖ, 17. 3. ПАТ. Французька преса присвячує багато місця польсько-литовському конфліктові. „Ексцельзіор" помістив телеграму з Льондону, на основі вісток з Ковна, того змісту, що на польсько-литовському кордоні сконцентровано бригади польської піхоти. „Парі Соар" пише, що на польсько-литовськім кордоні зміцнено військові станиці. Далі висловлює здогад, що Польща відкине пропозиції литовського уряду у справі скликання мішаної комісії, що висвітлить інцидент з 11. березня ц. р. і займеться справою навязання нормальних взаємин між обома державами.

Англійська преса теж живо цікавиться польсько-литовським конфліктом.

На найближчому засіданні сенату мін. Бек обговорить польсько-литовські взаємини.

—o—

Відозва жінки Чанкайшека до християн.

З нагоди Великого Посту жінка Чанкайшека звернулась до християнського світу з відозвою, в якій гаряче просить молитися, „щоби жертва Китаю не пішла на марно і щоби вона довела до трівкого, справедливого миру на Далекому Сході." (КАП.)

ЯПОНСЬКИЙ ДЕСАНТ У НАНТУНІ.

Японські військові та моряцькі відділи причалили в Нантуні, на північному березі ріки Янтсе, і заатакували тамошні китайські частини, щоб відкинути їх з берега ріки.

—o—

Вбивство в Белзці перед судом.

(Від власного кореспондента.)

ПРОМОВИ ОБОРОНЦІВ.

У вівторок 15. ц. м. вечором почалися промови оборонців, які скінчилися щойно по півночі. Перший промовляв адвокат д-р Мощинський. Він просив, щоби присяглі потвердили вину підсудних, бо повинні зникнути з лиця землі люди, що гуртуються в організації, яка „годзі в потенґе і маєстат Жечи Посполітей".

Опісля прийшов до голосу оборонець підсудних Кука і Цици **д-р Ст. Шухевич.** Свою довгу з великим спокоєм і повагою виголошену промову почав словами: „Справа погана, дуже погана, а поганіша для мене тимбільше, що старалися з нею звязати мою суспільність і такі установи, як приватну українську гімназію в Золочеві й у Львові. Ця золочівська гімназія не мала з ним нічого спільного. Зрештою ніяка легальна установа не мала з цією справою нічого спільного, а смію твердити, що і ніяка нелегальна. Адже з розправи знаємо, що ОУН ще в 1934 р. стримала ввесь терор і за нього карає. Ком. Фурман виразно тут зізнав, що „звєжхне владзе ОУН не били о тем повядомйоне". Отже ні легальні, ні нелегальні організації не мали нічого спільного і треба розглядати цю справу як виключно справу підсудних, треба її вважати як діло гуртка людей з околиць Красного. Я не вважаю цієї справи політичною. Далі просив обор., щоб прис. судді на хвилину забули, що тут на лаві сидять українці і на хвилину залишили на боці всякі народні і віроісповідні справи, бо тут йде про велику ставку. Оборонець не оспорює фактів приналежности підсудних до ОУН і справи грабунку, до чого підсудні самі призналися та перейшов до обговорення замету, чи підсудні свідомо вбивали свої жертви. Підсудні у слідстві зізнавали правду, доказом чого те, що прокуратор саме на їх зізнаннях збудував майже цілий акт обвинувачення. Зрештою ком. Фурман, який має під тим оглядом довголітній досвід, висловився сам про підсудних, що вони зізнавали у слідстві правду, але коли приходилося їм говорити неправду, тоді мовчали. Отже у слідстві підсудні зізнали, що виключили напад на державні установи саме тому, що не обійшовся би без проливу крови. На це вказує і зладження пляну експропріяційного нападу. Зробилиб напад по американськи, з револьверами в руці, так як напр. напад у Городку, тоді не потребувалиб уладжувати історії з поліцаєм. Не кожний носить зброю, щоб вбивати. При недавнім процесі Добошинського учасники не були обвинувачені за те, що стріляли до поліції, але що стріляли, щоб ударемнити погоню. Також петарда, що її мали при собі, мала лишень стримати погоню. Впало тут питання, чому підсудні взявши касетку з грішми не втікали? Не втікали саме тому, бо тоді прийшлоб до кровопролиття. Колиж з касетою їхали на задній фірі, то не могли теж утікати, бо не могли залишити на непевну долю двох своїх товаришів, які їхали на бричці з переду. Для них булоб це дуже небезпечне. Тому завертають Ніжнятого, а їм залишилось або завернути бл. п. Ясінських візком, а самим втікати пішки, або бл. п. Ясінським веліти, щоб вертали пішки, а самі втікали візком, що було найраціональніше. Слово „злазіць" викликало нещастя і серед ночі, серед великого їх схвилювання повстала між ними паніка. Не виключене, що перший стріл упав і припадково, бож деякі з них мали перший раз зброю при собі. Такий Цица не знав навіть на якім рамени слід нести кріс і не знав, чи він набитий. Отже стрілянина повстала не в намірі вбивства, лише внаслідок переполоху. У слідстві Цица і Кук могли відпекатися від стріляння, а проте признались до того, що стріляли, але без наміру вбивства. Надармо шукаємо мотиву, навіщо

мали вбивати бл. п. Ясінських. Адже, щоб усунути свідків злочину не вистало вбити лиш пп. Ясінських, але треба було вбити і фірманів і всю двірську службу, з якою підчас нападу стрінулися. Мотив „хцелі заспокоіць крвіожерче інстинкти, зоольоґічнои ненависьць, забіцьполякув" також відпадає, бо саме на свої жертви не булиб вибрали людей, що ніколи не об'являли свого шовінізму і були добродіями місцевого українського населення. Мотивом був лише переполох. Велика кількість відданих стрілів є теж доказом переполоху. Закид, що підсудні плянували вбивство спирає прокуратор на тім, що добивали жертви, які лежали на землі. Оборонець вказував, що цей заміт основується на опінії лікарів, виданій пів року по першій їх опінії, де нема про те ніякої згадки і цитував вимки з опінії лікарів.

Закликом до присяглих суддів, щоб щодо Кука і Циці затвердили питання, що діяли під час великого переполоху, скінчив оборонець промову, що викликала помітне враження на салі.

По короткій перерві прийшов до голосу обор. Качора **д-р С. Шевчук.** Його промова переплітана гумором, викликувала вибухи сміху на салі і нерідко усмішку на лиці прокуратора.

Оборонець виказав передовсім, що Качор, як малограмотна людина, яка не вміє навіть добре по польськи говорити, не був і не міг бути „пшодовніком" і то ще перед таким паном, яким був бл. п. Ясінський. Вже по кількох його словах п. Ясінський був би пізнався на нім і дав би йому прочухана та викинув за двері. Знову-ж інтеліґенти Кук і Циця, не булиб пішли під команду такої людини. Від часу події до його арештування минуло пять тижнів. Чиж він, маючи до розпорядження півтора тисяча зол., голодував би увесь той час і не старався би гроша ужити на ріжні приємности: Чи якби відчував, що йому земля горить під ногами і маючи гріш в кишені, не втік би за зелений кордон, що взагалі не тяжко зробити, а тимбільше у травні? Чи можна тут вірити зізнанням підсудних Кука і Качора, яких сам прокуратор називає „облудніци, шатані, кламци?" Адже це люди конспірації і як такі старалися, щоб рятувати своїх членів, зіпхати вину на людей навіть невинних. Щож торкається зізнань Марії Дзядиги, Гринька та Тимотея Дзядигів, то перша сама його не бачила і покликується на зізнання обох підсудних. З них Тимко має бачити підсудного лиш дві хвилини, до того вночі і при світлі малої нафтової лямпи, як він лежав на ліжку. Крім того цей мужчина мав зачіску до гори, а підсудний завжди носив коротке волосся, з розділом. Знову Гринько Дзядиґа віз цього мужчину в 3-ій год. вранці ледви три кільометри, до того він сидів до нього плечима. Але і вони часто зміняли свої зізнання. Чи панове присяглі судді, які кілька днів сидите тут побіч себе, всі пізнали би себе, якби найшлися в більшому натовпі людей? Я певний, що половина з вас згубилася би. Зрештою тут йде про молодих людей, між якими подібність є більша. Чи нам старим не трапляється ніколи, що на вулиці зупиняємо незнайому людину, беручи її за кого іншого? Ціле нещастя мого клієнта, що є подібний до дійсного справника нападу. Ціла двірська служба з Белзця конфронтована з Качором, зізнала, що він подібний до „пшодовніка", але що це не він. Знову цілий ряд свідків зізнав тут, що саме підсудний був 6. травня у Львові. Якби не було інших доказів, то вистало б хіба зізнання ч. Файвлевича, що саме того дня рано бачив Качора в себе в кухні. Устійнення дати цієї стрічі не підлягає ніякому сумнівові з огляду на збереження залізничого білету, що його присяглі судді оглядали. Тому оборонець просить, щоб присяглі судді зовсім звільнили підс. Качора.

Більше ніж годину промовляв опісля оборонець усіх трьох Дзядиґів, **д-р Иойко.** Річево обосновував нестійність закидів вини підсудних щодо їх приналежности до організації та їх свідомости, що скривають проступників.

По короткій перерві промовляв обор. Івахова та Галапи **д-р Пиндик.** Свою промову почав словами, що дух бл. п. Ясінської певно у цій хвилині молиться, щоб присяглі не зробили кому кривди, бо вона тут нікому кривди не зробила. Не слід поглиблювати того фатум, що зависло над цею нещасною родиною, бо це вже другий процес перед присяглими, звязаний з цею родиною. Оборонець не знає, чому найшлися на лаві підсудних Івахів та Галапа і боїться, щоб тінь головних учасників не впала на них. Коли сталася страшна подія в Белзці і коли почали кружляти ріжні поголоски, кожна суспільність молилася, щоб учасниками нападу не були її члени. Обговоривши опісля поодинокі закиди проти його клієнтів та торкнувшись обширніше справи побоїв Івахова просив присяглих суддів, щоб заперечили питання вини щодо Івахова і Галапи.

Опісночі прийшов до слова останній оборонець **д-р Краснопера** і виказав, що підс. Андрій Майба не має з цією страшною подією, що схвилювала цілу суспільність без огляду на національність, нічого спільного, хіба те, що зветься Майба і живе в Острові та що саме 7. травня пішов звернути довг бл. п. Іванові Майбі. Найдення брошури ОУН у стрісі над входом, де її певно не скривав би ніодин член тайної організації, а могла легко підсунути злочинна рука якогось провокатора, не може бути доказом вини підсудного. Зрештою згідно з законом можна мати один примірник навіть забороненого письма.

ОСТАННЄ СЛОВО ПІДСУДНИХ.

В середу 16. ц. м. розправа почалася короткими заявами підсудних. Кук і Циця зреклися останнього слова, інші підсудні в коротких словах просили, щоби присяглі судді увільнили їх від вини і кари.

Про присуд наші читачі вже знають і тому не подаємо теж вердикту присяглих суддів.

—o—

НОВИНКИ.

— **Скрипковий концерт Евгена Цегельського** по приїзді із закордону (Прага). В неділю 20. ц. м. в год. 19.30 в Малій Салі Муз. Т-ва ім. М. Лисенка відбудеться самостійний концерт молодого українського скрипака Евгена Цегельського. У програму входить концерт Е-дур І. С. Баха, (з орхестрою учнів Муз. Інституту), V-а соната Бетовена, твори Ляльо, Сука й інші. При фортепіяні Роман Сімович. Вступ за програмкою. 550 —2

— **Вже 7. травня всі бавимося на „Великих Весняних Вечерницях" Союзу Студентів Фільософії".**

— **Пригадуємо,** що Загальні Збори Видавничої Кооперативи „Вогні" відбудуться в суботу 19. березня ц. р. в год. 16-ій у домівці кооперативи, при вул. Потоцького 11 а, 2 бр. — **Управа.**

— **Чи Ви уважно перечитуєте списи книжок Видавництва „Діло"?** Багато вартісних новин з останнього року продаємо в місяці дешевої книжки (березень) з великим опустом і на корисних умовинах. За інформаціями звертайтеся до Адмін. „Діла", Ринок 10.

— **Загальні Збори** Українського Туристично-Краєзнавчого Т-ва „Плай" відбудуться в суботу 19. березня ц. р. в год. 18-ій у домівці „Учительської Громади" при вул. Чарнецького 26 партер зі звичайним порядком нарад. — У неділю 20. ц. м. оглядає Т-во „Плай" виставу пластових памяток. Збірка в год. 10-ій рано при вул. Потоцького 48 (дім УКТОДІ). Гостям раді.

— **Загальні Збори** Українського Есперантського Товариства у Львові відбудуться в неділю 27. березня ц. р. в год. 12-ій у домівці Союзу Українських Власників Реальностей — Ринок 10, II. пов. (балькон). — **Виділ.**

— **Українська Порадня для вибору звання** при Головній Управі Рідної Школи у Львові, Сикстуська 46, приймає інтересантів тільки в четверги і пятниці від год. 5. до 7. пополудні та в суботи від год. 1. до 3.

— **Податкові залеглости,** що їх платність відсунули до 31. березня ц. р., можна сплачувати обліґаціями 6% народової позички та обліґаціями 5% конверзійної позички. Міністерство скарбу видало тепер обіжник в цій справі тому, що деякі скарбові уряди невідповідно інтерпретували постанови про полекші у сплаті податкових залеглостей зперед 1. квітня 1934. р. і не хотіли приймати обліґацій державних позичок на рахунок цих залеглостей.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім тягненні Державної Клясової Льотерії впали м. і. такі більші виграні: 50.000 зол. на ч. 39181; 15.000 зол. на ч. 56747; 10.000 на ч.: 86715 114319; 5.000 зол. на ч.: 8337 81612 94753 94778 132497; 2.000 зол. на ч.: 68169 77374; 1.000 зол. на ч.: 22359 50788 83702 87271 103948 105611 116676; 500 зол. на ч.: 3685 8840 3338890 49993 66416 70984 72974 87822 93256 104183 113936 117175 122227 128983 130534 132845 136697 146736.

— **За злоганий підпис.** У „Ділі" з 26. лютого ц. р. поміщено надіслану замітку, що у Львові відбулася апеляційна розправа проти о. д-ра Володимира Левицького з Плаучі Великої за фальшування метрик. У дійсности апеляційна розправа проти того-ж о. д-ра Володимира Левицького відбулася ще 22. червня 1937. р. і до того за злоганий підпис парохіянина о. Л. ка поданні до влади.

— **Напали на жидів.** У четвер студенти львівського університету після віча в університетському будинку при вул. Маршалківській групками нападали на жидівських прохожих. Кількома побитими заопікувалося ратункове поготівля. Поліція зліквідувала ексцеси.

— **Львівська хроніка.** На розі вул. Кілінського та Рутовського авто Йосифа Новаковського наїхало на трамвай. Авто ушкодилось, а пасажири Й. Ґерінґер і Оденберґ легко ранені. — Поліція арештувала 30-літню Марію Р[illegible] із вул. Довгої ч. 21 за крадіж на шкоду Льва Зільберштайн. — Арештували Ів. Г[illegible] з вул. Водної ч. 3 за те, що вирвав якійсь жінці торбинку.

— **Краєва хроніка.** Коломийський суд засудив на три роки вязниці Антона Ярошинського, б. інкасента ДОПП і пов. виділу, обвинуваченого у надужиттях. — У Винограді, пов. Товмач арештувала поліція Явдоху Іванчишин, з підозрілу у підпалі власної хати, щоб одержати асекураційну премію. — У Бучачі застрілився з револьверу листар Станислав Курдзь з причини родинних непорозумінь.

— **Пошесть прищиці поширюється.** Згідно з повідомленнями, які міністерство хліборобства дістало за час від 6-го до 12-го ц. м., пошесть прищиці поширюється і заохплює щораз нові терени. Загалом зареєстрували в цілій Польщі 77 огнищ прищиці. З цього: в келецькому воєвідстві — 1, у краківському — 4, лодзькому — 17, поморському — 1, познанському — 36, шлеському — 17 і варшавському — 1. У порівнянні зі станом із попереднього тижня треба ствердити, що пошесть поширилася у воєвідствах: познанському, лодзькому та шлеському і перекинулася на терен варшавського.

— **Землевласник провідником бандитів.** Поліція арештувала землевласника Яна Левандовського в селі Зачесьліні, пешавського повіту за грабункові напади. Виявилось, що арештований землевласник був провідником ватаги бандитів, які від довшого часу нападали на фільварки і грабували. Бандити діставали щотижня платню та окремі винагороди за свої напади. Поліція знайшла у стодолі землевласника цілий арсенал зброї та муніції, що її сконфіскувала. Поліція арештувала теж спільників землевласника.

— **Проти арійського параграфу.** Ректор варшавської політехніки видав розпорядок, на основі якого жидівські студенти, якщо хочуть слухати викладів стоячки, мусять стояти по лівім боці салі. Одночасно сенат варшавської політехніки відмовив затвердити § [illegible] нового статуту „братньої помочі" студентів високої школи, що передбачував арійський параграф, аж до третього покоління. Сенат станув на становищі, що таке рішення не відповідає переконанням більшости студентів політехніки.

— **Болівія запрошує жидів до себе.** Букарештенська жидівська громада дістала від уряду Болівії пропозицію спрямувати жидівську еміграцію до Болівії. Болівійський уряд обіцяє жидівським емігрантам, що на 25 літ звільнить їм податки і безплатно доставить дерево та будівельний матеріял на кольонізаційні терени. Жиди малиб створити у Болівії села й міста окремі від осель тубильців.

— **Сталіна систематично затроювали.** [illegible] англійський часопис „Дейлі Мейль" подає подробиці подорожі до Москви відомого віденського лікаря проф. Ганса Епінгера, якого [illegible] минулого року до Москви лікувати Сталіна. Отже віденський лікар ствердив, що організм Сталіна послідовно затроювали невідомою отрутою, що її подавали [illegible] малими дозами з їдою або в тютюні. [illegible] свого побуту в Москві проф. Епінгер був весь час під постійною контролею ГПУ і лише один раз дозволили йому вийти з Кремлю до ресторану в місті Москві, де він вечеряв, але і там слідкували за ним два агенти ГПУ.

— **Погоня за женихами у Відні.** З приєднанням Австрії до Німеччини положення жидів [illegible] ще погіршилося. Подорожні, які приїжджають з Відня оповідають, що молоді і старі жидівки, австрійські громадянки, упадають [illegible] за чужинцями кавалерами. Вони бажають таким чином придбати чуже громадянство, щоб могли виїхати з Австрії. Прирікають [illegible] по переїзді кордону і резиґнують з [illegible], лише могли вирватися з Австрії.

— **Ріжні вісти.** В Мавську [illegible] проти 20 литовців за приналежність до „[illegible]кістів". Воєнний суд у Ковні засудив [illegible] Вашниса за шпигунство на кару смерти [illegible] замінив на досмертну вязницю, тому [illegible] малолітній. — У Відні [illegible] до [illegible] канцлерського уряду. До [illegible] пустили урядовців жидів.

— **Нова подорож до північного бігуна.** Зі ьмох англійських учених вибирається у травні ц. р. під проводом проф. Коха на великім німецькім гидроплані до північного бігуна, щоб досліднти підбігунові околиці між північно-східним побережем Гренляндії і Шпіцберґен. Залога гидроплану буде складатися з двох англійських морських летунів, двох механіків, 2 радіотелеграфістів і шістьох осіб обслуги.

— **Естонці втікають зі Сибіру.** В останніх днях вернулося до Таліна зі Сибіру багато естонських родин, які перед 20-ти роками виїхали зі своєї батьківщини. Одначе тепер на Сибірі такі важкі умовини життя, що естонці масово покидають Сибір і вертаються до рідного краю. Оповідають, що в останньому часі з центральної Росії виселили всіх естонських комуністів на Сибір, де вони працюють при лісних роботах. Жінки і родини естонських комуністів перебувають у Туркестані.

— **Відгомін афери Кріґера.** Найвищий суд у Стокгольмі видав присуд у двох справах щодо зголошених до конкурсової маси Кріґера вірительностей на 30,700.000 корон. Суд відкинув обі ці претенсії. Перед найвищим судом є ще чотири подібні справи, в яких суд оголосить присуди вже в найближчому часі.

— **Нестало хоругoвок зі свастикою у Відні** і тому чимшвидше мусіли спровадити з Німеччини. Військові вантажні самоходи розвозили ці хоруговки і роздавали їх населенню. Одначе і цей запас вичерпався в короткому часі. Тоді кожний член пробоєвих відділів у Німеччині дістав минулої суботи доручення зібрати кождий по 50 штук хоруговок зі свастикою, які негайно літаки відвозили до Відня.

— **Жіночі недуги.** Автори клясичних підручників про жіночі недуги підкреслюють корисне ділання природньої гіркої води „ФРАНЦІШКА ЙОСИФА“, теж у часі своєї практики.

— **Усміх на устах** додає лицю гарний і молодечий вигляд, чим підносить принаду і чар кожної жінки. Цю коштовну свійість може кожна пані оберегти до пізньої старости, коли втримуватиме здорово уста і зуби. Раціональним засобом плекання уст і зубів є ОДОЛЬ.

—o—

Зі судової салі.

ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ОУН.

Мин. тижня скінчилася розправа перед судом присяглих у Станиславові проти В. Мартинця і товаришів, яких прокуратор притягнув до відповідальности за приналежність до ОУН. Дня 10. березня зізнавали свідки оборони, які не внесли нічого замітного до розправи. З черги обор. д-р Когут поставив внесок, щоби трибунал відчитав протоколи деяких установ, у яких працювали підсудні і звернувся до міністерства внутрішніх справ у справі звільнення поліцая Сірка від урядової тайни, щоб він виявив джерела конфіденційних вістей про участь підс. Михайла Мартинця в якійсь нараді ОУН у Львові в липні 1935. р. Трибунал допустив лише доказ з відчитання протоколів, а другий внесок відкинув.

Прок. Трембалович домагався, щоби присяглі судді потвердили вину всіх підсудних кажучи, що вони своїми націоналістичними рефератами і своєю працею в леґальних українських установах приготовляли цілий український нарід під культурно-освітнім, а передовсім господарським оглядом до будучої національної революції і відірвання Сх. Галичини від Польщі. Ріжні свята, ювилеї і т. д. — це все покришка, це все діяльність у користь ОУН. Зрештою переписка підсудних зі засудженим за ОУН Гірником виказує приналежність їх до ОУН. Таксамо відправи богослужень у Богородчанах у память померших „кавалерів“ є покришкою для відправи богослужения у память Біласа і Данилишина, бо конфіденціяльні вістки стверджують, що священик справді може згадувати **імена померших кавалерів, але в душі має память Біласа і Данилишина (!).**

З оборонців перший промовляв д-р Воляний підкреслюючи, що листи від Гірника нічого не доказують хіба те, що Гірник був графоман, який засипував усіх своїх знайомих у Богородчанах своїми листами та вимагав відповіди. У відповідях на ці листи деяких підсудних не було нічого каригідного ні протидержавного.

Другий промовляв д-р Когут протестуючи проти напастливого тону прокуратора проти оборонців. Опісля оборонець обговорив усі факти, що їх акт обвинувачення вважає доказом приналежности підс. М. Мартинця до ОУН, тобто засідання і позицію в „Соколі“, членство у кружку „Відродження“, що є леґальною установою, подібною до Польської Протиалькогольної Ліги; участь у самоосвітному гуртку кружка „Рідної Школи“; виїзд М. Мартинця до Львова на рідношкільний курс у травні 1936, що його прокуратор уважає за виїзд до вишколу ОУН під покришкою рідношкільного курсу. Вкінці спинився над найбільшим аргументом поліції, на думку якої відсутність членства М. Мартинця в політичних партіях є безсумнівним доказом його приналежности до ОУН.

Останній промовляв обор. д-р Диденко. По 20-хвилинній нараді присяглі потвердили вину підс. Володимира Мартинця і Петра Атаманюка а заперечили вину підс. М. Мартинця та Йосипенка. На цій основі трибунал засудив В. Мартинця на 3 роки, П. Атаманюка на 2 роки вязниці, зачисливши їм слідчий арешт і відібрав обом підсудним громадянські права на 10 літ. М. Мартинця та Йосипенка увільнив від вини і кари.

Дописи.

ТЕРНОПІЛЬ.

Будова Дому для Рідної Школи. Цю пекучу справу рушили нарешті з місця. Тернопільський кружок Рідної Школи удержує коедукаційну гімназію, ліцей та фахово-доповнюючу школу. Всі ці школи мають тепер приміщення з конечности в будинку Української Бурси ім. о. Андрія Качали. Цей будинок за тісний, для школи невідповідний і, що гірше, не можна в ньому примістити вселюдної школи, якої брак дається дошкульно відчувати. Старшина кружка в журбі за долю своїх шкіл постановила в найближчому часі приступити до будови власного дому, якого кошти булиб приблизно 15 до 200 тисяч зол. Щоби таку поважну суму зібрати, за почином Старшини кружка повстав окремий комітет з представників усіх місцевих товариств, кооператив та установ під проводом голови кружка Р. Ш. д-ра Якима Яреми. Виконуючи бажання цього комітету, Рада Повітового Союзу Кружків Р. Ш. запросила представників читалень „Просвіти“, кружків Р. Ш. кооператив, духовенство та інші впливові особи з цілого повіту на нараду, що відбулася 9-го березня ц. р. На жаль з приводу лихої дороги (весняні розтопи і болота) явилося тільки 70 осіб із 26 місцевостей. Нараду почав д-р Я. Ярема. Представив зібраним змагання українського народу виховати при помочі Р. Ш. молоде українське покоління, засував дотеперішні осяги, і сказав про значіння шкіл, які веде кружок та конечну потребу власного дому, в якому знайшлиб постійне і відповідне приміщення не тільки вже істнуючі школи, але й намічена вселюдна школа. Такого дому треба ще й на те, щоб дати змогу кружкові розбудувати дальші станиці для освіт. праці, якої, як у кожній іншій місцевости, в Тернополі подостатком та всіляк, щоб могти віддати будинок Бурсі, яка віддавши будинок для шкіл була приневолена обмежити свою діяльність зі шкодою селянської шкільної молоді. Закінчуючи промову, подав бесідник склад ширшого комітету і його екзекутиви. Після цього скарбник комітету п. Іван Лень представив приблизні кошти будови і плян збірки фондів, подаючи до відома, що службовики місцевих кооператив уже згодилися віддати на цю ціль свою одномісячну платню і що вже наплинають датки від окремих інституцій та осіб. Після оживленої дискусії, в якій всі бесідники підкреслювали необхідність будови, обіцяли якнайширшу поміч та давали влучні вказівки, як здобути інші джерела доходу, зібрані ухвалили такі резолюції: 1) Учасники повітової наради в Тернополі, 9-го березня 1938 р. вважають справу будови рідношкільного дому за дуже важну і конечну. 2) Учасники зобовязуються поробити на місцях заходи, щоб у найкоротшому часі, найдальше до місяця, відбулася нарада представників місцевих організацій під фірмою місцевого кружка Р. Ш. а де нема кружка то під фірмою іншої установи. Про час і місце нарад треба повідомити Повітовий Союз Кружків Рідної Школи в Тернополі. 3) У висліді такої місцевої наради повинен повстати місцевий комітет будови, який складе спис сподіваних жертводавців у своєму районі і визначить висоту сподіваної жертви відповідно до спромоги жертводавця. 4. Кожний місцевий комітет вишле свого представника до ширшого комітету будови в Тернополі. 5. Учасники виберуть зпоміж себе до повітового ширшого комітету представників українського населення повіту. По думці останньої резолюції вибрали до ширшого повітового комітету девять представників і на цьому наради закінчилися. Старшина кружка Р. Ш. в Тернополі надіється, що українське громадянство тернопільського і сусідних повітів здобудеться навіть на великі жертви, щоб вибудувати в Тернополі величавий храм для науки і виховання української молоді відповідно до гідности свідомого українського громадянства. Двічі дає, хто скоро дає, тому ласкаві жертви на будову можна слати вже тепер на руки скарбника, директора Івана Леня в Тернополі, вул. Пушкерта ч. 29 або до „Українського Кооперативного Банку“ або до „Подільського Народнього Банку“. **н. р.**

—o—

Спорт.

КОМУНІКАТ ФІЛІЇ КЛК — ЛЬВІВ

Видл філії КЛК Львів пригадує, що звичайні загальні збори філії Львів відбудуться в суботу 26. ц. м. в год. 17.30 в салях клюбу при вул. Рутовського 22. ІІІ.

Секція джіу-джітсу подає до відома, що орган'зує двомісячний **курс джіу-джітсу** для членів і нечленів. З уваги на те, що спровадження фахового тренера коштує дуже багато, оплата за курс буде для членів і нечленів Філії 10 зол. (20 учасників курсу). При меншій скількости учасників оплата буде відповідно вища. Тренінги будуть відбуватися два рази тиждево. Зголошення приймає Філія кожного дня аж до 31. ц. м. між год. 19—20. в домівці.

Легкоатлетичний реферат подає до відома, що перший весняний тренінг наших легкоатлетів відбудеться в неділю 20. ц. м. на площі Сокола-Батька в год. 8.30.

Того самого дня значить у неділю 20. ц. м. в год. 18-ій Товариський Вечір в салях Клюбу.

Виділ.

Шахи.

ШАХОВІ МИСТЕЦТВА ЛЬВОВА

Під протекторатом Товариства „Молода Громада“ відбудеться шаховий турнір за мистецтво українського Львова. Початок турніру в пятницю 25. ц. м. Зголошуватися можна до 23. ц. м. між год. 7—8 вечором у домівці Т-ва при вул. Костюшка ч. 1 а.

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Борис Ольхівський: ВІЛЬНИЙ НАРІД. Бібліотека українського державника, том І. Варшава, 1937. Видавництво „Варяг“. Стор. 91, 8°.

Лев Чачковський-Д-р Ярослав Хмілевський: КНЯЖИЙ ГАЛИЧ. (З мапами та ілюстраціями). Станиславів 1938. Накладом д-ра Яр. Хмілевського. Станиславів, Сапіжинська 23. Стор. 77 + мапи. Форм. 8°.

Беніто Мусоліні: NAVIGARE NECESSE. Промови і писання 15. XI. 1914 — 28. X. 1922. Перша частина. Переклав Михайло Островерха. Видавництво „Нова Доба“. Львів 1938. Стор. 126, 8°.

ЖУРНАЛИ.

РІДНА МОВА, ч. 2 (62) за лютий. Зміст: І. Огієнко: Складня української мови, IV. Будова речення в поетичній народній мові. — Проф. д-р І. Велигорський: Мова в творах М. Черемшини. — І. Огієнко: Сучасна літературна мова Наддніпрянської України. — Проф. д-р Є. Грицак: Особові імена учнів перемиської української гімназії. — І. Огієнко: Головні вимоги від літературного твору. — Проф. інж. Л. Грабина: Висок — довемниця. — Проф. д-р І. Панькевич: Звідки назва „Сян“? — І. Огієнко: Мова „Наймички“ Т. Шевченка. — Л. Г.: Посвій. — Ю. Вудзвиль: Як Федька Гуску в театрі качали. — М. Слобода: „Рідне Слово“. — І. Шкілина: Не гарно так робити! — Допися Прихильника рідної мови. — Рідномовні замітки. — Адреса „Рідної Мови“: Варшава IV, ул. Стальова 25 м. 10.

ПРАКТИЧНЕ НАВЧАННЯ СВІТЛИВСТВА. (Заочний курс). Ч. 1. Видав Василь Павлюк в Матіїщах.

Театри.

Великий Театр:

Пятниця, 18. III. год. 7.30 веч. „Дорогою Томка“.

Субота 19. III. год. 7.30 веч. „Дорогою Томка“.

Театр Ріжнородностей:

Пятниця 18. III. год. 7.30 веч. „Ми були молоді“.

Субота 19. III. год. 7.30 веч. „Ми були молоді“.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

СКОЛЕ:
18. III. Циганський барон.
19. III. Ордина.
20. III. Шаріка.
21. III. Довбуш.
22. III. Орфей у Пеклі.
З Сколього іде театр до Синевідська, Болехова і Долини.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

БЕРЕЖАНИ:
18. III. Пісня Бескиду.
19. III. Маруся Богуславка.
20. III. Подружний метч.
21. III. Гетьман Полуботок.

ПІДГАЙЦІ:
22. III. Хмара.
23. III. Пісня Бескиду.
24. III. Подружний метч.
25. III. Мазепа.
26. III. Гетьман Полуботок.

Управа Театру прийме до хору добру сопраністку, альтів і тенорів. Зголошення присилати враз з світлинами до театру.

КІНА.

АПОЛЬО: „Бурев'й" екзот. фільма.
АТЛЯНТИК: „Жінки над пропастю".
БАЛТИК: „Заборонене щастя".
ВАНДА: „Жовтий скарб", „Лише раз кохала".
ҐРАЖИНА: „Костюшко під Рацлавицями".
ЕВРОПА: „Я винувата".
КАСІНО: „Еспанський метелик" (Дж. Мекдональд).
КОПЕРНИК: „Шулерів роман" із Сашею Ґітрі.
МАРУСЕНЬКА: „При вітрові", „Два абитовники" Пат і Патахон.
МЕТРО: „Пан редактор шаліє".
МІРАЖ: „Чарівні очі" (Марта Еґерт) і комедія з Ед. Кантором.
МУЗА: „Товариші зброї".
ПАКС: „Галька".
ПАЛЯС: „Лінія Мажінота".
РАЙ: „Фякер ч. 13".
РІЯЛЬТО: „Палкі серця".
СВІТ: „Трійка гультаїв", „Герой з Тексасу".
СТИЛЕВЕ: Чар богеми і ревія".
ТОН: „Кинув і прощав".
УТІХА: „У оттих розвідки" та ревія.
ХИМЕРА: „Улан кн. Йосифа".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(вл. Марійська 5).
Еспанія — Валенсія, Гранада.

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Канада".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 18. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція, 11.15 Для шкіл: „Людовий дім" у Дембицях, 11.40 Монюшко: Фрагм. з оп. „Галька", 12.03 Полуднева авдиція, 13.45 Сусп. гут'рка, 13.50 Симф. орх. з пл., 14.30 Легка музика з пл.; у перерві в год. 14.40 Авд. ККО, 14.55 Біржа, 15.00 Спогади лег. лікарки. Музика з пл., 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції, 15.30 Господарські вістки, 15.45 Від віконної шибки до скляних домів: гутірка для старших дітей, 16.00 Гутірка з хорими, 16.15 Орх. концерт, 16.50 19.50 Актуальна гутірка, 17.00 Відвідуємо осередки здоровля, 17.15 Пісні у вик. Збоиської-Рушковської в супр. форт., 17.50 Огляд видань, 18.00 Світовий комунізм, 18.10 Туристичний інформатор, 18.15 Бетовен, увертури з пл., 18.30 18.55 Програма на завтра, 18.35 Промова во єводи Альф. Біліка, 18.50 Спорт, 19.00 Комедії XIX. століття „Галузка геліотропу" Ад. Асника, 19.30 Пісні у вик. хору, 20.00 Симф. концерт; у перерві коло год. 21.00 Веч. денник, гутірка, 22.50 Ост. вістки, 23.00—23.30 Розр. музика з пл.

Субота, 19. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція, 11.15 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.40 Твори Падеревського з пл., 12.03 Полуднева авдиція, 13.45 Концерт бажань, 15.20 Технічна скринька, 15.30 Господарські вістки, 15.45 Театр Уяви для дітей: „Про кота, що ходив власними дорогами", на осн. Кіплінґа, 16.15 Розр. концерт орх. мандолиністів, 16.50 18.25 Актуальна гутірка, 17.00 Спогади про Пілсудського, 17.15 Від Атен до Байрайту: „Глюк ра-тує Олімп", 17.50 Наша програма, 18.00 18.50 Спорт, 18.10 Хор. вояцькі пісні, 18.55 Програма на завтра, 11.00 Іменини в Бельведері, Горн, 19.50 Промова през. Мосціцького присвячена Я. Пілсудському, 20.00 Орх., мішаний хор; у перерві в год. 20.45 Веч. денник, актуальна гутірка, 22.00 Орх. концерт, 22.50 Ост. вістки, 23.00—23.30 Музика з пл.

Неділя, 20. березня 1938.

8.00 Сигнал часу; 8.30 Весняна кваліфікація бугаїв; 8.40 Келер-Беля „Ракоці" увертура з пл.; 8.50 Про помилки в плеканні капусти та пастевних ростин; коло год. 10.30 п'єля богослуження Музика з пл.; 11.22 „Блакитні мечі" прогулька по держ. фабр. саської порцеляни в Місні; 12.03 Симф. поранок; 13.00 Фільм. огляд; 13.30 Сальон. музика, пісеньки, форт. джез, гармонійки; 14.45 Для села: Огляд ринків р'льних продуктів. Вовки на ролі; 15.45 Для дітей: „Коли Великий Наполеон був ще малий", Музика з пл.; 16.05 Оп. арії у вик. Серг. Беновія в супр. форт.; 16.25 Шотляндські п'сні Бетовена, спів, скрипка, віол. форт., 16.45 Орх.; у перерві коло год. 17.50 Хвилина бюра студій; 18.50 Театр Уяви: „Спокуса" Здз. Маріновського; 19.35 Про Сенкевича; 20.00 Розр. концерт у вик. Л. Скальської (сопр.) і сал. тріа; 20.35 21.00 Спорт; 20.40 Політ. огляд; 20.50 Веч. денник; 21.15 „Та йой", „Нова весна"; 22.00 Форт. рецитал Пер Мелюр Верже; 22.35 Сильветки композиторів із пл.; 22.50 Ост. вістки; 23.00—23.30 Легка музика з пл.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 18. березня 1938.

БЕРЛІН 15.35 Легка музика, 17.00 Пісні Вал Айкена, 17.10 Форт., 18.00 Давні й нові вальси, 22.30 Розр. музика, БУДАПЕШТ 19.15 Форт., Сіґрід Шнефойґт (Финлянд.), 22.00 Циг. музика, БУДАПЕШТ II 18.30 19.00 2000 21.00 „Трістан і Ізольда" оп. Ваґнера, ВІДЕНЬ 19.25 Розр. музика, 20.00 21.00 22.00 „Будівничий Сольнес" драма Ібсена, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Дитячі пісні, 18.00 Давні баляди в опр. нових композиторів, ДРОЙТВІЧ 20.00 21.00 „Ля Рондіне" оп. Пучіні, КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки, 18.00 Орх. концерт, МІЛЯНО 16.00 Шопенівський концерт, 21.00 22.00 „Фільмова зірка" оп. Дж'льберта, ПРАГА 21.00 Орх. концерт, РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. музика. 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 Театр Уяви „Воскресення" на осн. Толстого, РИМ 21.00 22.00 Симф. концерт, ФРАНКФУРТ 20.00 21.00 22.00 „Севільський цирульник" оп. Россіні.

Субота, 19. березня 1938.

БЕРЛІН 19.10 Пісенькарі та віртуози, 20.00 21.00 „Енхен фон Тарав" муз. ком. Штребера, 22.30 Легка й танк. музика, БІЛГОРОД 18.05 Нар. музика, 22.15 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 18.30 Циг. музика, 19.30 20.00 21.00 „Циганське кохання" оп. Легара, ВІДЕНЬ 12.00 „Даві́де пенітенте" орат. Моцарта, 18.30 Нар. пісні, 19.25 Концерт хору, 21.35 22.00 Концерт на скр. і орх. а-моль Дворжака, ДРОЙТВІЧ 20.00 „Кармен" оп. Бізета, І. дія, КОШИЦІ 14.00 18.50 Вістки, 18.00 Д-р В. Кукта-Д-р А. Дутка „Гутірка з членами підкомісії при верхнім суді в Кошицях", МІЛЯНО 17.15 Давні танки, 21.00 22.00 „Андріє Шеньє" оп. Джордано, ПРАГА 22.30 Танк. музика, РАДІО ПАРІ 18.00 Для дітей, 18.45 Вок. дуети, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 Театр Уяви, 22.10 „Вечір у Парижі" муз. розр. програма, 23.05 Симф. музика, РИМ 17.15 Танк. музика, 21.00 Комедія.

Неділя, 20. березня 1938.

БЕРЛІН 12.00 Орх., мандоліни, ксильофон, акордеон. 16.00 Військ. орх., 20.00 21.00 Весна йде, вес. танк. вечір; БІЛГОРОД 18.00 Нар. пісні; БРЕСЛЯВ 20.00 21.00 22.00 „Вільний стрілець" оп. Вебера; БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 18.50 Циг. муз., 21.50 22.00 Військ. орх.; ВІДЕНЬ 11.45 12.00 Фільг. орх., 15.40 Смичк. квартет, 17.55 18.00 Із світа пробоєвиків, 19.35 Арії та пісні, Досталь берит., 20.20 21.00 Військ. орх., 21.30 22.00 Фр.-австр. концерт; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Казка для дітей, 22.30 Легка й танк. музика; КОШИЦІ 9.00 Гр.-кат. богослуження з ужгор. катедри, співає хор гр.-кат. богословів, 18.00 Бобульський „Вуйко з Америки" пєса, відігр. члени нац. театру в Ужгороді, 18.45 Вістки; МІЛЯНО 17.00 Розр. музика, 18.00 Рапсодії на теми швецьк. нар. пісень, 21.00 Муз. комедія, 22.00 Орх. музика; МІНХЕН 20.00 21.00 „Севільський цирульник" оп. Россіні; ПРАГА 14.30 15.00 „Кармен" оп. Бізета 17.40 18.00 Симф. концерт; РАДІО ПАРІ 19.30 Форт., 20.00 Сценка, 21.15 Пісні, 22.25 Хор. РИМ 17.00 18.06 Симф. концерт, 19.45 Розр. музика, 21.00 Концерт смичк. орх., 21.30 22.00 Військ. орх.; СОФІЯ 19.30 Спів, 20.00 Скрипка; ШТУТҐАРТ 19.15 20.00 21.00 „Фавст" оп. Гуно; ФЛЬОРЕНТІЯ 15.30 18.00 „Мадам Батерфляй" оп. Пучіні.

Радіокутик.

РІЛЬНИЧІ ГУТІРКИ ПЕРЕД МІКРОФОНОМ.

Рільничі гутірки в українській мові перед мікрофоном Польського Радія у Львові мають вже свою традицію. Солідна обрібка і цікава тематика актуально підібрана, найшла відгомін серед українських радіоабонентів. До господарської центральної установи Сільський Господар приходять листи з подякою для прелеґентів рільничих відчитів та побажання, щоб тих відчитів було більше.

Зокрема цікавлять село гутірки на загальні теми, як напр. відчит інж. Ланчука про кооперацію.

У програмі назначено вже дальші гутірки на господарські теми, яких речинець буде поданий у часописах.

Рад'оабоненти можуть, а навіть повинні писати свої замітки і побажання безпосередньо до Польського Радія. Львів, Баторія 6.

МОЛОДЬ ШКІЛЬНА ПЕРЕД МІКРОФОНОМ.

В рямцях цих авдицій відбулася 3-го ц. м. авдиція учениців філії української гімназії у Львові. Концерт був призначений творчости великого композитора Миколи Лисенка. Вступне слово з поясненнями авдиції мав ученик Збиґнів Букало, що дуже гарно виголосив змістовий реферат про значіння творчости Лисенка. Хор учеників відспівав низку народніх пісень між ними відому пісню „Ой пущу я коничэнька", що починається терцетом. Виконавці остальної пісні ученики Ковч Мирослав — І. тенор, Микитович — ІІ. тенор і Кияк Роман — баритон вив'язались дуже добре, хоч із початку чути було малу трему. Авдицію приготовили пп. проф. Радикевич і проф. Проповович, який проводив хором. Дня 8. ц. м. радіослухачі довідались багато цікавих річей з гутірки п. Лідії Бурачинської про народню ношу. Гутірка була виготовлена цікаво, а підхід фаховий, що вказував на зрозуміння цієї справи.

БІРЖА.

Львів, 17. березня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·37, 88·90. Доляри американські 5·28·50, 5·26·00, Доляри канад. 5·28·00—5·25·50. Фльорени гол. 293·24—292·50, Франки фр. 16·40—15·90, Франки швайцарські 122·30—121·50, Фунти анґл. 26·43—26·37, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 17·40—16·10 Кор. дан. 118·05—117·20 Кор. норв. 132·83—131·85. Корони шв. 136·14—135·15. Ліри італ. 22·00—21·10, Марки фінлянд. 11·68—11·30, Марки нім. 104·00 — 98·00 Шилінги австр. 89·00—84·00, Тель Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 115·00 — 110·00

Акції.

Банк Польський 111·50 Цукор 35·00. Вугіль 29·50, 29·00, Лільпоп 62·00. Можеїв 13·00, Островець 54·75, Стараховичі 40·00, 35·50, Габербуш 48·25.

Папери

4 і пів проц. внутр. 65·75, 64·13, 3 інв. 1 ем. 80·50 серія 90·00, 3 поз. інв. 2 ем. 79·50 серія неност. 5. конверс. 69·25 прем. дол. 39·25, 4 консол. 65·00

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 17. березня 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	3·45 зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак.	3·50 зол.
молоко	18—19 сот.
(яйця копа)	3·10 зол.

Тенденція на масло й молоко вдержана, на яйця знижкова.

ОПОВІСТКИ.

Загальні Збори Членів Товариства „Українська Бесіда" у Львові вул. Рутовського ч. 22, І. відбудуться 2. квітня 1938 в суботу в годині 6 (18) ввечір зі звичайним денним приядком. Якщо в годині 6 ввечір не булоб достаточного числа членів передбаченого статутом, то збори відбудуться годину пізніше без огляду на скількість членів (§ 24 ст.), а важністю рішень. — **Виділ.** 616 1-2

ОГОЛОШЕННЯ.

КОНКУРС.

Товариство „Просвіта" у Львові оголошує конкурс на освітніх працівників при Філіях „Просвіти" в краю. Першенство мають кандидати з вищою, а найменше із середньою освітою, що працювали вже на освітній ділянці і вміють організувати та вести хори та оркестри. Подання вносити до Товариства „Просвіта" у Львові Ринок 10 з короткім життєписом, в'шпісами свідоцтв та порученими листами. Зголошуватися найпізніше до 31. березня п. р.

Головний Виділ Т-ва „Просвіта".

За редакцію відповідає Олександер Костик

Видає Видавнича Спілка „Діло".

З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.